

TEPETEMA 15, 2010

TE PUNANGA TIAKI

AKAKITEANGA I TE PATIREIA O IEHOVA

TUANGA APII

AU ATIKARA APII NO TE AU EPETOMA O:

Okotopa 25-31

Kimi Tikai i ta Iehova Akameitakianga

KAPI 7 AU IMENE KA RAVEIA: 95, 38

Noema 1-7

Akataka Mai te Taokotaianga
i te Akamorianga Mou

KAPI 12 AU IMENE KA RAVEIA: 20, 121

Noema 8-14

Akakaka te Taokotaianga Kerititiano
i te Atua

KAPI 16 AU IMENE KA RAVEIA: 119, 73

Noema 15-21

“Okotai o Kotou Arataki, ko te Mesia”

KAPI 21 AU IMENE KA RAVEIA: 84, 25

Noema 22-28

To Tatou Arataki Maroiroi i Teia Tuatau

KAPI 25 AU IMENE KA RAVEIA: 120, 98

TE AKAKOROANGA O TEIA MAKATINI, *Te Punanga Tiaki*, koia oki kia akangateitei i te Atua ko Iehova, te Tutara Ngateitei Rava i te ao katoa e pini ua ake. Mei te au punanga i te au tuatau taito i te tauturu anga i tetai tangata kia akara i te au mea ka tupu mai i tetai ngai mamao, te akaari maira rai teia makatini kia tatou nei i te aiteanga o te au tupuanga o te ao te piri maira ki te au totou o te Pipiria. Te akapumaana nei te reira i te au tangata ki te tuatua meitaki e kare e roa atu ana ka takore te Patireia o te Atua, e kavamani tika tikai ia i te rangi, i te au kino ravarai e ka akariro i te enua nei ei parataito. Te akamaroiroi nei i te akarongo ki roto ia Iesu Karaiti, koia tei mate kia rauka ia tatou te ora mutu kore e te tutara ra i teiane ei Ariki no te Patireia o te Atua. Na te Au Kite o Iehova e nenei ua ana i teia makatini mei te mataiti 1879 e kare e piri ana ki roto i te angaanga poritiki. Te aru ra te reira i te mana o te Pipiria ei arataki no te reira.

Kare teia makatini e oko. I orongaia mai ei tuanga no tetai angaanga apii Pipiria i te ao katoa, turuia e te tauturu oronga ua. Te au taiku anga Tuatua Tapu no roto mai i te Pipiria i te reo Kuki Airani, urianga 1888. Me kare i akakiteia atu, te ngai i akaariia te NW i muri i tetai taiku anga, te akakite maira e no roto mai i te urianga o teia tuatau o te *New World Translation of the Holy Scriptures—With References*.

AKAKOROANGA O TE AU ATIKARA APII

ATIKARA APII 1 KAPI 7-11

Te anoano ra te au tavini o te Atua i tana aka-meitakianga e rauka ai i te akono i tana au umuanga tuatua tika. Eaa te tautaanga te anoanoia ra? Akapeea te vaerua tapu o Iehova i te tauturu anga ia tatou kia autu i tetai ua atu au akaaoga ta tatou ka aro atu?

AU ATIKARA APII 2, 3 KAPI 12-20

Ka tauturu teia au atikara ia tatou kia ariki reka-reka e e meitaki e e mataora i te noo taokotai-anga ma to tatou au taeake. Ka kite mai tatou e eaa ra ko Iehova anake ua te ka taokotai mai i te au tangata mei te au pa enua ravarai. E oti ka akamanako tatou e akapeea tatou tataki tai i te akatupu anga i te taokotaianga o te putu-putuanga, i te akakaka anga i te Atua.

AU ATIKARA APII 4, 5 KAPI 21-29

Ka tauturu mai teia nga atikara ia tatou kia marama pu tikai e akapeea to tatou Ariki i te rangi, ko Karaiti, i te arataki maroiroi anga ia tatou. Te kite maira aia e eaa te tupu ra i roto i te putu-putuanga tataki tai o tana au pipi i te enua nei i teia tuatau.

I ROTO KATOA I TEIA ITIU:

3 Tavini Anga i te Tuatau o Tetai Akatotoanga Umere ▼

30 Kamupeini Takake i Purukaria kua Puapingaia ►

TAVINI ANGA I TE TUATAU O TETA AKATOTOAANGA UMERE

AKAKITEIA E
HARLEY HARRIS

Roto teia ia Tepetema ra 2, mataiti 1950, i Kennett, Missouri, Marike.

Tei ko matou i te akaputupuanga kotinga, e kua aupiniia e tetai urupu. Kua apai mai te komono o te kavamani i roto te oire i te Vaeau Paruru o te Enuu, ei paruru ia matou mei taua urupu akatupu pekapeka ra. Kua akapupu mai te au vaeau ki runga i te mataara e ta ratou au pupui e te auri koi i mua i te vaa o te pupui. Kua aere ua atu matou na rotopu i te au tuatua akakino ki ko i to matou au motoka, e kua aere atu ki Cape Girardeau, i Missouri, no te tuanga toe o te akaputupuanga. Papetitoia au ki reira, e 14 oku mataiti i taua taime ra.

*Inara ka akakite atu au kia kotou e akapeea au i o atu ei
ki te tavini anga ia Iehova i teia tuatau oripu ua.*

I TE tuanga mua o te au mataiti 1930, kua akarongo toku nga tupuna e ta raua tamariki tokovaru i tetai rekotianga no te au akoanga a te Taeake ko Rutherford, e kua papu tikai ia ratou e kua kiteaia e ratou te tuatua mou. Papetitoia toku nga metua ko Bay raua ko Mildred Harris i te mataiti 1935 i ko i te uruoaanga i Washington, D.C. Reureka tikai raua e ka o atu raua ki roto i te “aronga tini,” me kore i te “aronga maata rava,” tei akataka uaiia akera i ko i taua uruoaanga ra!—Apo. 7:9, 14;

King James Version.

Anauia au i tera mai mataiti. E tai mataiti i muri mai, kua neke atu toku nga metua ki tetai ngai mamao i Mississippi. To matou noo anga i taua ngai ra, kare e akaaere tutaka e atoro mai ana ia matou. E tata ana toku pamiri ki te Betela, e e aere ana ki te au akaputupuanga, e no tetai tuatau, ko te reira ua rai te taime e rauka ana ia matou kia tuatua atu ki te au taeake.

Akakoromaki Anga i te Takinga Kino

I te tuatau o te Tamaki II o te Ao, maata tikai te takinga kino tei na roto te Au Kite o Iehova, no te ratou turanga neutara. Kua neke atu matou ki Mountain Home, i Arkansas. Tetai ra, te tutu aere ra maua ko toku papa i runga i te mataara. Kua rave poitirere ua atu tetai tangata i te au makatini mei ko i toku papa, e i reira rai kua tutungi aia i te reira. Karanga aia e e aronga kope tikai tatou, kare e aere ki te tamaki. E rima rai oki oku mataiti, i na kua akamata au i te aue. Akara marie ua atu toku papa, kare roa aia i ki atu ana, e aere ua atu taua tangata ra.

E au tangata meitaki katoa tetai e turuturu mai ana ia matou. Tetai atianga, i te aupiniia anga matou e to matou motoka e tetai pupu tangata, kua kite mai tetai roia no te tua akaapa o te ture. “Eaa ta kotou e rave nei?” i ui atu ei aia. Kua pau mai tetai tangata e: “Kare teia Au Kite o Iehova e inangaro i te tamaki no to ratou enua!” I reira kua rere atu te roia ki runga i te ngai takaianga o to matou motoka e kua pikipi atu e: “Kua tamaki

ana au i roto i te Tamaki I o te Ao, e ka tamaki rai au i roto i teia! Tuku kotou i teia au tangata kia aere. Kare ratou e takino mai ana i te tangata!” Ina kua akaatea marie ua atu te urupu. Rekareka maata tikai to matou i taua au tangata meitaki ra, tei akaari mai te tu takinga meitaki kia matou!—Anga. 27:3.

Akamatutu te Au Uruoaanga ia Matou

Kua tau tikai te uruoanga o te mataiti 1941 i St. Louis, Missouri, ki te anoania no matou. Kia tau ki tetai tamanakoanga kua tere atu i te 115,000 tei tae. E 3,903 te maataanga i papetioia, e e mea umere tikai! Te maara nei iaku te akoanga a te Taeake ko Rutherford, te tumu manako “Te Tamariki a te Ariki.” Kua tuatua tika mai aia ki te au mapu, e kua tu pouroa matou i te puka *Children*, e mea auika e te manea. Kua akamatutu teia uruoanga iaku kia akakoromaki i tei tupu i tera mai mataiti, te akamata anga au i te aere ki te apii tua tai. Kua akaateaia mai matou ko toku au tuaine mei te apii no te kare e akanga-teitei ana i te reva. E oki ana matou ki te apii i te au ra ravarai i te akara e me kua tau i te akaaere o te apii i tona manako. Maata te au popongi e aere ana matou na roto i te vaorakau ki te apii—e oti kua akaoki akaouia matou ki te kainga. Inara, kua kite au e ko te mataara teia e akangateitei ana matou i te Patireia o te Atua.

Kare ra i roa ana, kua tuku te Akavaanga Teitei Rava o Marike i te tika e kare te akangateitei-anga i te reva e umuumuia i raro i te ture. I na, kua rauka ia matou te oki akaou ki te apii. Meitaki tikai te puapii e kua akatika kia rave matou i te au apii i topa, kia aiteite ki etai mai tamariki. Ariki katoa mai to matou au oa apii ia matou ma te akangateitei.

Maara katoa iaku te uruoanga o Cleveland, i Ohio i te mataiti 1942, i oronga ai te Taeake ko Nathan H. Knorr i te akoanga “Au—Ka Vai Ainei?” Akaari mai teia uriurianga i te pene 17 o Apokalupo e, e tuatau au ua te ka tupu i muri ake i te Tamaki II o te Ao. No reira e akatotoa-anga akaou tetai e tapapaia atura. I te akateatea mamao anga no taua angaanga ra, kua akatueraia te Apii Gileada i te mataiti 1943. Taua taima ra kare au i kite ana e mei teaa te tuke maata ta

teia ka akatupu ki toku oraanga a te tuatau ki mua. Kua tupu rai te au i muri ake i te tamaki, e kua iti mai te takinga kino. Kareka ra i te akamata anga te Tamaki i Korea i te mataiti 1950, kua akamata poitirere akaou mai te patoiaanga i ta matou angaanga tutuanga mei tei akatakaia atu i te akamataanga.

Piri Maata Atu ki Roto i te Akatotoaanga

I te mataiti 1954, kua karatuati mai au mei te apii tuarua, e tai marama i muri mai kua akamata au i te painia. Muri ake i te tavini anga i Kennett, i Missouri, te ngai i aupiniia ai matou i te mataiti 1950, kua patiiia mai au ki Betela i roto ia Mati mataiti 1955. Tetai ngai tutuanga a te putuputuanga i tukuia atu au, tei ko i te Times Square i rotopu tikai ia New York City. E aka tuke tikai mei te oraanga i vao ake i te oire maata! Rauka iaku i te akaariu mai te tangata na te akatuera anga i te makatini ki tetai atikara ka akakeu i te manako, e te karanga anga e, “E ui ana rai koe i teia uianga kia koe uaorai?” Manga-nui tei ariki mai i te makatini.

Tetai taima reka roa atu naku koia oki te akamorianga popongi i Betela, na te Taeake ko Knorr e rave ana. Te tu e akaoraora mai ana aia i te au irava Pipiria no matou e te taangaanga i te reira na roto i te tu ka marama matou! Tuatua mai aia kia matou te au taeake kare i akaipoipo mei te metua tane ki tana tamaiti, te oronga mai i te akoanga meitaki no runga i to matou tu ki te tamariki tamaine. Tae ki te mataiti 1960, kua papa toku manako e ka akaipoipo au.

Kua tuku atu au tetai reta i te akakite e ka akaruke au i te Betela i roto i te 30 ra inara kare e pauanga i tae mai ana. I te openga o te 30 ra, e akama ua oki au, i na kua akatoatoa ua atu au i te ui no runga i te ra ka akaruke ei au ia Betela. Na te Taeake ko Robert Wallen i pau mai i te tereponi e kua aere mai ki te ngai e angaanga ra au. Kua ui mai aia e eaa toku manako no runga i te painia takake me kore te angaanga kotinga. “E Bob,” i naku atu ei, “e 24 rai oku mataiti, kare aku apinga i kite.”

Ki te Angaanga Kotinga

Taua po ra, tae mai tetai tikiro maatamaata naku e vai ra i roto i toku pia. E tai reta no te

painia takake, e tetai no te angaanga kotinga. Aue te reka e! Poitirere tikai au! Kua rauka iaku tetai tikaanga ngateitei kia tavini i toku au taeake i roto i te angaanga kotinga i te tua apatonga opunga o Missouri, e te tua itinga o Kansas. Inara i mua ake ka akaruke ei ia Betela, kua aere au ki tetai uipaanga na te au akaaere tutaka. I roto i tana au tuatua akaotianga, kua akakite te Taeake ko Knorr e: “Ei au akaaere kotinga e te au akaaere tapere, kare te aiteanga e e maata atu to kotou kite i to te au taeake i reira. Tetai papaki e maata atu to ratou kite e te marama i to kotou. Inara, kare ratou i roto i te turanga te ka rauka ia ratou kia rave i te angaanga kotinga. E maata ua atu ta kotou ka mou mai mei ia ratou.”

E mea tika rava te reira! Ko te Taeake ko Fred Molohan e tana vaine tetai akaraanga meitaki roa atu, pera katoa tona tuakana ko Charley no Parsons, i Kansas. Kua apii raua i te tuatua mou i te tuanga mua o te au mataiti 1900. Kare e aiteia te rekareka, te akarongo i te au mea ta ratou i kite i mua ake ka anau mai ei au! Tetai taeake ko John Wristen, e taeake pakarikari ua e te aroa ua no Joplin, i Missouri, tei painia ana no te au raungauru mataiti. Teia au taeake akaperepere, e akangateiteianga oonu to ratou no te akaaereanga teokaratiki. Kite tikai au i to ratou rekareka i te ariki mai iaku ei akaaere kotinga—noatu e e mapu ua au.

I te mataiti 1962, kua akaipoipo au ia Cloris Knoche, e painia rouru keukeu e te mataora. Kua rave ua atu rai maua ko Cloris i te angaanga kotinga. I te noo anga ki te au taeake, kua kite maua i to ratou tu. Kua rauka ia maua i te akamaroiroi i te au mapu kia piri ki roto i te angaanga orometua tamou. E rua nga mapu i roto i te kotinga—ko Jay Kosinski raua ko JoAnn Kresyman—kua ariki rekareka ua mai raua i taua akamaroiroianga ra. Riro te angaanga kapiti kia raua, e te mataora o te oranga akaatinga, ei akakeu ia raua kia akanoo i tetai au parani na raua. Kua riro mai a JoAnn ei Painia Takake, e ko Jay te tavini ra i Betela. I muri mai, kua aka-

*Akaputupuanga
i te ngai atea (1981)
e te Are Akaputupuanga
o Guayaquil (2009)
i taua ngai ra*

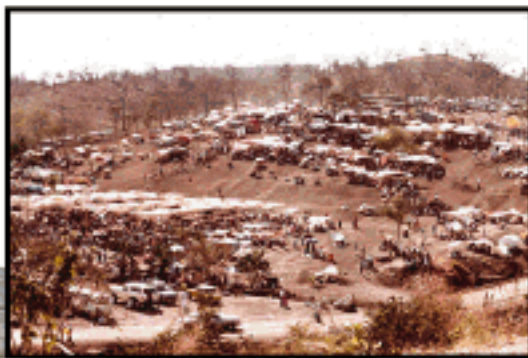
ipoipo raua, e i teianei tei roto raua i te angaanga kotinga no tetai 30 mataiti.

Angaanga Mitinari

I te mataiti 1966, kua ui mai te Taeake ko Knorr kia maua e me ka inangaro maua i te tavini i te enua ke. “Te mataora ua nei maua i konei,” i na maua ai, “me ka anoanoia ra te aere ki tetai ngai ke, ka aere maua.” E tai epetoma i muri mai, kua patiiia mai maua ki te Apii Gileada. Mataora tikai te oki akaou ki Betela ia maua e aere ra ki te apii, e te noo kapiti akaou e te aronga taku e inangaro ana e e akangateitei ana! Kua rauka katoa ia maua i te akataeake atu ki te au taeake apii, e tavini tiratiratu nei rai e tae mai ki teia noa ai.

Tukuia atu maua ko Cloris ki Ekuatoa i Marike Apatonga, e Dennis raua ko Edwina Crist, Ana Rodríguez, e Delia Sánchez. Kua aere a Crist ma ki te oire maata i Quito. Mei ia maua rai, kua tukuia atu a Ana raua ko Delia, ki Cuenca te toru o te oire maata i Ekuatoa. E rua nga tuanga enua maata i taua ngai ra. Akamata mai te putupuanga mua o Cuenca i roto i to maua pia noonoo. Ko matou tokoa e tetai nga tokorua ke mai. Kua oki matou kua akamanako e ka akapeea ra matou te rave anga i te angaanga tutuanga.

Ki ua a Cuenca i te au are pure, e i te au ra tei karangaia e e au ra tapu, e akaki mai ana te au akonoanga ki roto i te oire. E maata ua atu te

au uianga a te tangata i Cuenca. Ei akaraanga, te taime mua i toku aravei anga ia Mario Polo, e ti-mupeni akaoro patikara takataakai i Cuenca, kua poitirere tikai au i tana uianga e, “Koai te vaine akaturi tei taikuia mai i roto i te puka o Apokalupo?”

Tetai taime ke mai, kua aere mai a Mario ki toku kainga i te po, e manamanata tikai tona. Kua oake mai tetai orometua i tetai au puka kiaia, tei roto i reira tetai au akaapaanga kino i te Au Kite o Iehova. Kua akamarama atu au kia Mario e e mea tau kia tuku i taua tangata akaapa ra kia paruru iaia uaorai. No reira i tera mai ra, kua pati mai a Mario ia maua ko te orometua ki ko i tona kainga kia oronga mai tetai au pauanga ki te au akaapaanga. I ko i te uipaanga, kua pati au kia akanoo i te manako ki runga i te Toru Tai. Te tataua anga te orometua ia Ioane 1:1, kua akamarama atu a Mario i te tuke i rotopu i “te Atua” e te “atua” i roto i te reo Ereni. Kua akapera rai te au irava Pipiria ravarai tei akaraia. Kare i te mea poitirere e kua aere te orometua, e kare ana akapapuanga ei turu i te Toru Tai. Kua riro teia ei akapapu kia Mario raua ko tana vaine e tei ia tatou te tuatua mou, e kua riro mai raua ei nga tokorua turuturu meitaki i te apianga o te Pipiria. Mea mataora tikai te kite e kua kake atu te numero o te au putuputuanga ki te 33 i Cuenca, e i roto i teia aka ngai maata mua i tukuia ai maua, e 63 te katoaanga—e akatotoaanga umere tikai!

Kite i te Akatotoaanga mei ko Atua i te Opati Manga

I te mataiti 1970, kua patia mai au kia aere ki te opati manga i Guayaquil, maua ko Al Schullo. Na maua e akono ana i te angaanga a te opati manga. Na Joe Sekerak e aao ana i te puka ki roto i te pia no te tuku atu ki te au putuputuanga e 46 i te enua katoa. No tetai tuatau, e tavini ana a Cloris ei mitinari i roto i te angaanga tutuanga, iaku e angaanga ra i Betela. E 55 ana tangata i tauturu kia papetitoia, maata te taime, mei te toru ki te rima aronga apii e papetitoia ana i ko i tetai akapututuanga.

Ei akaraanga, kua apii a Cloris i tetai vaine ko Lucesia te ingoa, e kua patoi tana tane

i tana apii. Noatu ra, kua papetitoia a Lucesia i te openga, e kua akamata i te tavini ei painia tamou. Kua apii aia i tana au tamariki i to Iehova au arataa. E rua ana nga tamaroa, e nga tangata pakari i te pae vaerua, etai e painia takake; tana tamaine e painia aia. Kua akaipoipo tana mokopuna tamaine i tetai taeake meitaki tikai, e te tavini katoa ra raua ei nga painia takake. E maata te aronga ta teia ngutuare tangata i tauturu kia kite i te tuatua mou.

Tae ki te mataiti 1980, kua taeria mei tetai 5,000 papuritia i Ekuatoa. Maata roa te tangata i roto i to matou opati meangiti ua. Kua oronga mai tetai taeake i tetai enua, e 80 eka i vao mai ia Guayaquil. I te mataiti 1984 kua akamata matou i te akatu i tetai opati manga ou ki runga i teia enua, e tetai Are Akapututuanga tei akatapuia i te mataiti 1987.

Manganui Tei Tauturu Puareinga ua i te Akatotoaanga

I te au mataiti i aereia, pumaana tikai te ngakau i te kite i te au papuritia e te au painia mei te au enua ke tei aere mai ki Ekuatoa i te tauturu, no te mea te anoano maataia ra te aronga turuturu i te Patireia i reira. Tetai akaraanga e maara nei iaku koia oki no Andy Kidd, e puapii ritaea no Kanata mai. Kua neke atu aia ki Ekuatoa i te mataiti 1985, e 70 ona mataiti e kua tavini tiratiratu aia e tae ua atu ki tona matenga i te mataiti 2008, e 93 ona mataiti. Toku kite mua anga iaia i roto i tana tukuanga angaanga, koia anake ua te akaere i roto i tetai putuputuanga meangiti ua. Noatu te ngata i te tuatua i te reo Paniora, kua oronga aia i te akoanga na te katoa-toa e oti kua akaere i te Apii *Punanga Tiaki*. Nana katoa i akaere i te Apii Orometua Teokaratiki, e i rave i te maataanga o te au tuanga no te Uipaanga Tavini Anga! Teiane, e rua nga putuputuanga maroiroi i roto i taua ngai ra, vai-tata rai e 200 papuritia, e e maata katoa te aronga pakari.

Tetai taeake ke mai ko Ernesto Diaz, tei neke atu mei Marike e tona pamiri, i muri ake i te varu marama i Ekuatoa kua akakite aia e: “Kua kite ta maua tamariki toko toru i te reo e kua riro mai ei au puapii meitaki. Ei metua tane, kua tae-

ria iaku tetai akakoroanga tei kore i manakoia ana e ka rauka i roto i teia akatereanga—koia oki kia riro ei painia tamou, te piri ki roto i te anga-anga orometua tamou e toku pamiri. E 25 apii Pipiria ta matou katoatoa e rave nei. Kua riro teia au mea pouroa ei taokotai roa atu i te pamiri, e tei puapinga roa atu, ko tetai pirianga vaitata kia Iehova tei kore roa au i kite ana i mua ana.” Rekareka maata tikai to matou i teia au taeake e te au tuaine!

Rave akaouia tetai akatotoaanga no te opati manga i te mataiti 1994, e rua taima te maata-maata i taua au ngai ra. I te mataiti 2005 kua tae-ria ia matou te 50,000 tuma papuritia, e kua anoanoia kia akamaata akaou atu i te opati manga. Kapiti mai teia i tetai Are Akaputuputu-anga tei akamaata maataia e tetai are ou ei ngai nooanga, pera katoa tetai au opati uri reo. Kua

akatapuia teia au ngai nei i roto ia Okotopa ra 31, mataiti 2009.

Toku akaateia anga mei te apii i te mataiti 1942, mei te 60,000 rai Au Kite i Marike. Teiane kua tere atu i te mirioni. To matou aere mai anga ki Ekuatoa i te mataiti 1966, mei tetai 1,400 rai aronga tutu aere i te Patireia. Teiane kua tere atu ki te 68,000. Papu e e maata atu rai te ka rauka mai mei te 120,000 apii Pipiria, e te 232,000 tuma tei tae mai ki te Akamaaraanga i te mate o Karaiti i te mataiti 2009. E tika rava e, kua akameitaki mai a Iehova i tona iti tangata na roto i te mataara kare rava e rauka ia tatou kia akamanako. Kare e aiteia te rekareka kia noo i tetai tuatau e te ngai, e raveia nei tetai akatotoaanga umere tikai!*

* Te taima e akapapaia ra teia atikara no te neneianga, kua mate a Harley Harris ma te tiratiratu kia Iehova.

KIMI TIKAI I TA IEHOVA AKAMEITAKIANGA

“[Na te Atua e] tutaki mai i te aronga i kimi tikai iaia.”—EBE. 11:6.

“**K**IA akameitaki mai te Atua ia koe!” I tetai kua enua, me maretie tetai tangata, e mea matau i te akarongo i te aronga ke takiri te tuatua i teia. Ka kitea uaia te au orometua o te au akonoanga tukeke e akameitaki ra i te tangata, te manu, e te au mea ora kore. E teretere ana te tangata ki te au ngai tapu no te akamorianga, te irinaki anga kia akameitakiia ratou. E pure ua ana te aronga poritiki kia akameitaki te Atua i to ratou enua. Toou manako, e tau ainei taua au patiangana no te akameitakianga? Ka puapinga ainei te reira? Koai tikai ka akameitakiia e te Atua, e no teaa ra?

² Kua totou a Iehova e i te tuatau openga, e

1, 2. (a) Akapeea te maataanga te kimi anga i ta te Atua akameitakianga? (e) Eaa ra tatou ka inangaro ei kia rauka ta Iehova akameitakianga?

iti tangata ma e te au tona no roto i te pa enua katoa, ka tutu aere i te tuatua meitaki o te Patireia ki te openga enua, noatu te ma-kitakita e te patoiaanga. (Isa. 2:2-4; Mata. 24:14; Apo. 7:9, 14) Ko tatou tei ariki i te apainga kia riro ei tuanga no teia iti tangata, te inangaro ra—e te anoano ra—i ta te Atua akameitakianga, me kare te reira, kare rava tatou e puapingaia. (Sala. 127:1) Inara, akapeea e rauka ai ia tatou ta te Atua akameitakianga?

Akameitakiia te Aronga Akarongo

³ E tatau ia Maseli 10:6, 7. I mua ake ka tomo ei te iti tangata Iseraela ki te Enuu Taputouia, kua akakite a Iehova e ka riro te

3. Naringa te ngati Iseraela i akarongo ua, eaa te ka tupu mai?

turanga puapinga e te paruruanga umere no ratou, me akarongo ratou ki tona reo. (Deu. 28:1, 2) Ka iri mai ta Iehova akameitakianga ki runga i te iti tangata o te Atua e “ka vai tika rai” kia ratou. Papu tikai taua au akameitakianga no taua aronga akarongo ra.

⁴ Eaa te tu manako kia akarongo te ngati Iseraela? Kua akakite te Ture a te Atua e kare aia e mareka me kare tona iti tangata e tavini iaia “ma te perepererekavana, e ma te rekareka o te ngakau.” (*E tatau ia Deuteronomi 28:45-47.*) Maata atu te tau ra kia Iehova i to te akarongo ua ki tetai akaue anga tikai, mei ta te au manu e ta te au temoni e rave ra. (Mare. 1:27; Iako. 3:3) E akaari anga aroa te akarongo tika tikai ki te Atua. Kua akairoia e te rekareka te irinaki anga e kare ta Iehova au akauenga i te mea teiaa “e koia tei tutaki mai i te aronga i kimi tikai iaia.”—Ebe. 11:6; 1 Ioa. 5:3.

⁵ Akamanako e akapeea taua akarongo irinaki ra me akaariia mai na te akono anga i te ture i roto ia Deuteronomi 15:7, 8. (*E tatau.*) Te aru manako kore ua i taua ture ra, kia rauka mai tetai manga tauturu no te aronga apinga kore, ka akatupu ainei i te pirianga meitaki i rotopu i te iti tangata o te Atua? Te mea puapinga maata, te irinaki ra ainei tatou i to Iehova tu kite i te tauturu i tona au tavini e te ariki rekareka anga i tona tu oronga ua? Kare rava! Kua kite te Atua i te ngakau oronga tikai o te tangata, e kua taputou mai i te akameitaki i tana au angaanga e tana au mea ka rave. (Deu. 15:10) Te irinaki anga i taua taputou, ka akakeuia tetai kia rave i te angaanga e ka maata te au akameitakianga.—Mase. 28:20.

⁶ Kapiti atu ki te irinaki anga e ko Iehova te Tutaki, te akakite maira a Ebera 11:6 i tetai atu tu kia rauka mai ta te Atua akameitakianga. Akara ana e ka tutaki a Iehova i te

4. Eaa te o maira ki te akarongo tika tikai?

5. Akapeea te irinaki anga i ta Iehova taputou, te tauturu anga i tetai kia akono i te ture i roto ia Deuteronomi 15:7, 8?

6. Eaa ta Ebera 11:6 e akapapu maira kia tatou?

aronga “i kimi tikai iaia.” Te reo mua no te kupu e taangaangaia ra i konei te aiteanga ko te tautaanga pakari e te oonu. E akapapu anga kia tatou e ka tupu te akameitakianga! Te tumu o te reira ko te Atua mou anake tei “kore e tika kia pikikaa.” (Tito 1:2) E tauatini ua atu mataiti kua akaari mai aia e e mea papu tikai kia irinakiia tana taputou. Kare rava tana au tuatua e puapinga kore ana; e tika ua ana te reira. (Isa. 55:11) No reira papu tikai ia tatou e me akaari tatou i te akarongo mou tikai, ka riro aia ei Tutaki no tatou.

⁷ Kua akapapu mai a Iesu Karaiti e koia te tuanga maata o te “uanga” o Aberahama. Ko te au Kerititiano akatainuia te tuanga rua o taua “uanga” totouia. Kua akaueia ratou ‘kia akakite i tona meitaki, tei kapiki ia ratou i roto i te poiri, kia tae ki tona mārama umere.’ (Gala. 3:7-9, 14, 16, 26-29; 1 Pete. 2:9) Kare e rauka ia tatou kia irinaki e ka rauka tetai pirianga meitaki kia Iehova me kopae tatou i te aronga ta Iesu i iki kia akono i tana au apinga. Me kare te tauturu a “te tavini akono meitaki e te pakari” kare tatou e marama tikai i ta tatou e tatau ra i roto i te Tuatua a te Atua, e kare e rauka i te taangaanga i te reira. (Mata. 24:45-47) Na te rave anga i te au mea ta tatou e apii ra mei te au Tuatua Tapu, papu e ka rauka ia tatou ta te Atua akameitakianga.

Akamanako ua i to te Atua Anoano

⁸ Te tauta pakari anga kia rauka te akameitakianga a te Atua, e akamanako tatou i te pateriareka ko Iakoba. Kare aia i kite akapeea e tupu ei te taputou a te Atua kia Aberahama, inara, irinaki aia e ka akamaata a Iehova i te tamariki a tona tupuna tane, e ka riro tana uanga ei iti tangata maata. No reira, i te mataiti 1781 M.T.N., kua aere a Iakoba ki Harana te kimi i tetai vaine nana. Kare aia e inangaro ua i te kimi i tetai vaine ei tokorua meitaki; mari ra, e vaine pae vaerua e aka-

7. Akapeea e rauka ai ia tatou te akameitakianga na roto i te “uanga” o Aberahama?

8, 9. Akapeea te pateriareka ko Iakoba te tauta pakari anga kia aru rotai ki tana au patiangā?

mori ra ia Iehova e ka riro mai ei metua vaine meitaki no tana tamariki.

⁹ Kua kite tatou e kua aravei a Iakoba i tona kopu tangata ko Rahela. Kua inangaro aia ia Rahela e kua ariki i te angaanga na Labana e itu mataiti, kia rauka mai tana vaine. Kare teia i te tua akainangaro ei akamaaraanga. Kua kite tikai a Iakoba i te taputou ta te Atua Mana Katoatoa i akakite ki tona tupuna tane ko Aberahama, e tei akakiteia ki tona metua tane ko Isaaka. (Gene. 18:18; 22:17, 18; 26:3-5, 24, 25) Aru mai, kua akakite a Isaaka ki tana tamaiti ko Iakoba e: “E kia akameitaki mai te Atua Mana katoatoa ia koe, e akariro ia koe ei katiri, kia akamaataia koe, kia riro koe ei au iti-tangata e manganui ua atu; E kia oronga mai aia i te meitaki o Aberahama ia koe, noou, e no toou katoa ra uanga; kia rauka ia koe te enua taau i noo tuitarere ua na, ta te Atua i oronga mai no Aberahama.” (Gene. 28:3, 4) Te tautanga a Iakoba i te kimi i

tetai vaine tau kia anau i tetai uanga, te akari maira i tona irinaki papu ki ta Iehova i akakite.

¹⁰ Kare a Iakoba e kimi ra i te apinganui no tona ngutuare tangata. Tei runga tona manako i ta Iehova taputou no tona uanga. Te akamanako ua ra aia i te akatupu i to Iehova anoano. Kua rave maroiroi a Iakoba i te au mea ravarai, kia rauka ta te Atua akameitakianga noatu te arairaianga. Kua vai rai taua tu nona e ruaine ua atu, e kua akameitaki mai a Iehova iaia.—*E tataua ia Genese 32:24-29.*

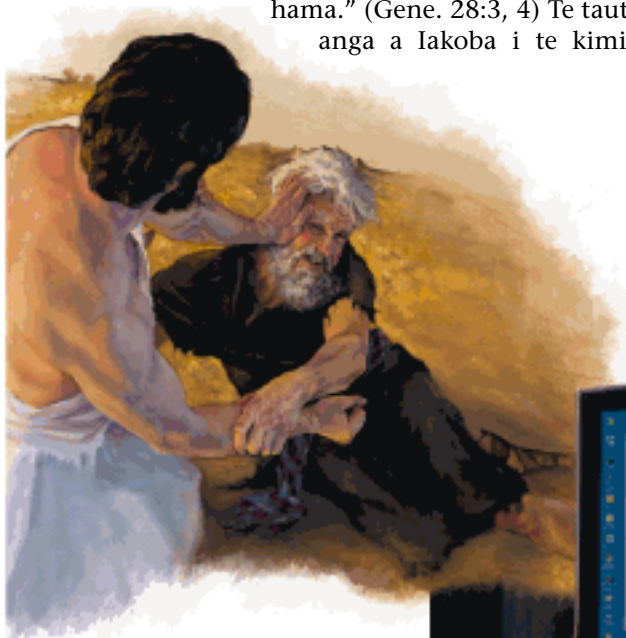
¹¹ Mei ia Iakoba rai, kare tatou i kite i te au mea ravarai no te akatupu i to Iehova akakoroanga. Na te apii anga ra i te Tuatua a te Atua, e marama ai tatou i te mea puapinga ka tapapa atu ei i “te rā o te Atua [Iehova].” (2 Pete. 3:10, 17) Ei akaraanga, kare tatou i kite tikai aea taua ra e tae mai ei, inara kua kite tatou e te vaiata maira. Irinaki tatou i te Tuatua a te Atua e karanga ra e na te akakite ua anga i te tuatua i te tuatua poto e toe nei, ka akaora tatou ia tatou uaorai e te aronga e akarongo maira.—1 Timo. 4:16.

¹² Kite ra tatou ka tae mai te openga a tetai ua atu taime; kare a Iehova e tiaki roa kia

10. Eaa a Iehova i mareka ai te akameitaki ia Iakoba?

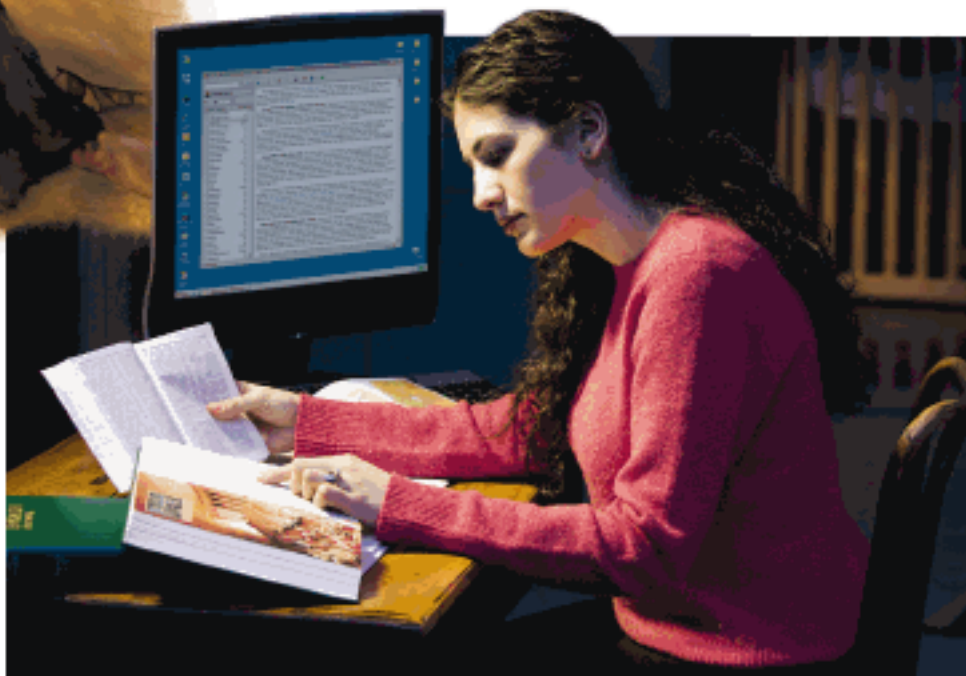
11. Eaa te tautanga ka rave tatou te aru rotai anga ki te anoano o te Atua tei akakiteia mai?

12. Eaa te papu ra ia tatou?

Kua kukumi a Iakoba e te angera kia rauka ta Iehova akameitakianga.

Te tauta pakari katoa ra ainei koe?

***Tauturu te vaerua tapu o te Atua
ia Bezaleela e ia Aholiaba
kia puapingaia***

akakiteia te reira ki te katoatoa i runga nei i te enua. (Mata. 10:23) Kua rauka ia tatou te aratakianga meitaki no te rave anga i ta tatou angaanga tutu aere. Ma te irinakianga, te piri maroiroi ra tatou ki teia angaanga, te taangaanga anga i tetai ua atu apinga i rauka ia tatou. E maata ainei te tangata ka akarongo mai ki te karere i roto i ta tatou ngai tutuanga? Kare tatou e kite atu i te reira. (*E tatau ia Koheleta 11:5, 6.*) Ta tatou angaanga ko te tutu aere, te irinaki anga e ka akameitaki mai a Iehova ia tatou. (1 Kori. 3:6, 7) Papu ia tatou te kite maira aia i ta tatou tautaanga pakari, na roto i tona vaerua tapu, ka oronga mai aia i tetai aratakianga taka meitaki ka anoano tatou.—Sala. 32:8.

Kimi Anga i te Vaerua Tapu

¹³ Akapeea me kare tatou e tukatau i te rave i ta tatou tukuanga angaanga me kore te piri anga ki te angaanga tutuanga? E pati kia Iehova no tona vaerua tapu kia akameitaki atu i to tatou tu karape i roto i tana angaanga. (*E tatau ia Luka 11:13.*) Ka tauturu mai te vaerua o te Atua i te au tangata kia tau no te angaanga me kore kia rave i te tuanga angaanga noatu eaa to ratou turanga. Ei akatauanga, muri ake te Aerenga mai mei Aiphiti, kua tauturu te vaerua o te Atua i te au tiaki e te au tavini kia takore i to ratou enemi i roto i te tamaki noatu to ratou tukatau kore. (Exo. 17:8-13) Muri poto ake i te reira, kua tauturu taua vaerua ra ia Bezaleela e ia Aholiaba kia rave i te au parani meitaki tikai, akauruia e te Atua no te akatu i te tapenakara.—Exo. 31:2-6; 35:30-35.

13, 14. Akapeea te vaerua tapu o te Atua te tauturu anga i tona au tavini kia tau mei tei akaariia mai?

¹⁴ Na taua vaerua ririnui i tauturu i te au tavini o te Atua i teia tuatau kia akono i te au anoano o te akaaerenga, te inangaroia anga kia rave i ta ratou uaorai neneianga. I roto i tetai reta, kua akamarama te akaaere o te ngai maani puka o te reira taime, te Taeake ko R. J. Martin i tei tupu i te mataiti 1927. “I te tuatau tau tikai, kua akatuera te Atua i te ngutupa; e kua tae mai te matini [nenei] maata kia matou, ki te aronga kare i kite akapeea me taangaanga i te reira. Inara kua kite te Atua akapeea te tauturu mai anga i te aronga te oronga ngakau tae ra ia ratou kiaia. . . . I tetai nga epetoma, kua rauka ia matou te taangaanga meitaki i te matini; e te angaanga nei rai te reira, te rave anga i te angaanga kare te aronga i maani i te matini i kite eaa ta te reira ka rauka i te rave.” Te akameitaki nei rai a Iehova i taua tautaanga pakari e tae ua mai ki teia ra.

¹⁵ Tukeke te au mataara e angaanga ra te vaerua o Iehova. Kua orongaia mai taua vae-

15. Akapeea a Roma 8:11 te akamaroiroi anga i te aronga e timataia ra?

rua ki te au tavini o te Atua, e ka tauturu te reira ia ratou kia autu i te au arairai anga pakari. Akapeea me te akataitaia ra te timataanga ia tatou? Ka akamaroiroia tatou no ta Paulo tuatua i roto ia Roma 7:21, 25 e te 8:11. Ae, ka rauka i 'tona vaerua tei akatu ia Iesu mei te mate maira' i te tauturu ia tatou, kia maroiroi i te patoi atu i te au anoano o te kopapa. Kua tataia taua irava ra ki te au Kerititiano akatainua e te vaerua, inara te tau ra taua kaveinga ra ki te au tavini o te Atua. Ka rauka ia tatou te ora na te taangaanga anga i te akarongo i roto i te Karaiti, te tauta pakari anga i te takore i te au anoano tau kore, e te aru rotai anga ki te aratakianga a te vaerua.

¹⁶ Ka irinaki ainei tatou e ka oronga mai te Atua i tona vaerua ririnui e kare a tatou tautaanga? Kare. Ka pure tatou no te reira, e ka apii maroiroi i te Tuatua akauruia a te Atua. (Mase. 2:1-6) Tei runga katoa te vaerua o te Atua i te putuputuanga Kerititiano. Te aere putuputu anga ki te uipaanga te akaari ra i to tatou inangaro kia 'akarongo ki ta te vaerua e tuatua ra ki te au ekalesia.' (Apo. 3:6) Pera katoa, e aru akaaka tatou ki ta tatou i kite mai. Te ako maira a Maseli 1:23 ia tatou e: "E ariu mai kotou i taku e ako atu nei: i na, e riringi ua atu au i taku vaerua ia kotou." Papu e, ka oronga te Atua i tona vaerua tapu "ki te aronga e akarongo ra kiaia."—Anga. 5:32.

¹⁷ I te mea te anoanoia ra te tautaanga pakari kia rauka te akameitakianga a te Atua, e akamaara ra e kare ko te angaanga pakari anake ua e rauka ai te au mea meitaki ta Iehova i oronga ki tona iti tangata. Te puapinga o tana akameitakianga no ta tatou tautaanga, ka rauka i te akaaitia ki te tu e puapingaia ra to tatou kopapa mei te au kai memeitaki. Kua anga te Atua i to tatou kopapa kia reka tatou i te kai e kia puapingaia e

16. Eaa ta tatou ka rave kia rauka te vaerua tapu o te Atua?

17. Ka akaaitia tatou i ta te Atua akameitakianga no ta tatou au tautaanga ki teaa?

te reira. Kua oronga katoa mai aia i te kai. Kare tatou i kite noea mai te meitaki o ta tatou kai, kare katoa e rauka i te maataanga ia tatou te akamarama e akapeea e rauka ai i to tatou kopapa te maroiroi mei taua kai ra. Kua kite tatou e te tupu ra te reira e ka angai tatou i to tatou kopapa ki te kai. Me kai tatou i te kai meitaki, meitaki atu te oraanga kopapa. Mei te reira rai, kua akanoo a Iehova i te au umuumuanga no te ora mutu kore, e te oronga maira aia ta tatou e anoano ra kia akono i taua umuumuanga ra. No te mea nana e tauturu mai ana ia tatou, e mea tau kia akapaapaia aia. No reira, e turuturu tatou iaia, te aru rotai anga ki te anoano o te Atua, kia rauka mai te akameitakianga. —Haga. 2:18, 19.

¹⁸ Tauta pakari i te rave i taau tukuanga angaanga ma te ngakau katoa. Akara ua rai kia Iehova kia puapingaia. (Mare. 11:23, 24) Ia koe e rave ra i te reira, papu e "ko tei kimi ra, kua kitea ia." (Mata. 7:8) Ka akameitakiia te aronga akatainua e te vaerua ma te "korona ora" i te rangi ra. (Iako. 1:12) Ka mataora "te mamoe ke atu" a Karaiti e tauta ra kia rauka ia ratou te akameitakianga na roto i te uanga o Aberahama, te akarongo anga Kiaia te tuatua anga e: "Ka aere mai kotou, te aronga i akaoraia e taku Metua, e noo ki te basileia i akonoia no kotou mei te maani anga mairai i te enua nei." (Ioa. 10:16; Mata. 25:34) Ae, 'ko tei akameitakiia e te Atua ra, ka riro ia ratou te enua e ka noo tamou rai ratou i reira.'—Sala. 37:22, 29.

18. Eaa taau ka tauta, e no teaa ra?

Ka Rauka Ainei ia Koe te Akataka?

- Eaa te o maira ki te akarongo tika tikai?
- Eaa te umuumuia ra kia rauka ta te Atua akameitakianga?
- Akapeea e rauka ai ia tatou te vaerua tapu o te Atua, e akapeea te reira te tauturu anga ia tatou?

AKATAKA MAI TE TAOKOTAIANGA I TE AKAMORIANGA MOU

“E kave au ia ratou ki te ngai okotai mei te au mamoe i Bozara.”—MIKA 2:12.

KUA tuatua te tata taramo e: “Tumatatini taau ra angaanga, e Iehova e! e au ravenga pakari anake rai taau: kua ki te enua nei i taau ra apinga.” (Sala. 104:24) Te kiteia ra te pakari o te Atua i roto i te au rakau, au manumanu, e te animara tukeke e mirioni ua atu i runga i te enua, te irinaki ra ki runga i tetai e tetai. Pera katoa, tauatini ua atu au apinga tukeke i roto i toou kopapa, te au mero mamaata ki te au mero rikiriki i roto i toou au teera, te angaanga kapiti ra i te akariro anga ia koe ei tangata katoa e te maroiroi.

² Kua anga a Iehova te au tangata ravarai kia irinaki ki runga i tetai e tetai. Te akaari maira te au tangata ravarai i te au akaraanga, te au tu e te kite karape tukeke. Pera katoa, kua oronga mai aia ki nga tangata mua te au tu tei aiteite ki tona, kia angaanga kapiti e kia irinaki ki runga i tetai e tetai. (Gene. 1:27; 2:18) Inara, te akatakake nei te au tangata ravarai ia ratou mei te Atua, e kare rava ratou i angaanga takotai ana ei iti tangata. (1 Ioa. 5:19) E akamanako, e au tangata tukeke to roto i te putu-putuanga Kerititiano i te anere mataiti mua, ei akaraanga, au tangata tuikaa Ephesia, au vaine Ereni rongonui, au tane ngati Iuda tei apiiia, e au tangata akamori itoro o mua ana, e taokotaianga temeio to ratou.—Anga. 13:1; 17:4; 1 Tesa. 1:9; 1 Timo. 6:1.

³ Te tauturu ra te akamorianga mou i te au tangata kia angaanga rotai mei te au mema rai

1. Akapeea te au mea angaia i te akakite mai anga i to te Atua pakari?
2. Mei tei akaariia i te kapi 13, eaa ra te taokotaianga i rotopu i te au Kerititiano i riro ei ei mea temeio?
3. Akapeea te Pipiria te akataka anga i te taokotaianga o te au Kerititiano, e eaa ta tatou ka uriuri i roto i teia apii?

o to tatou kopapa. (*E tataua ia 1 Korinetia 12:12, 13.*) Tetai au tu ka akara meitaki tatou i roto i teia atikara koia oki: Akapeea te akamorianga mou te taokotaianga i te au tangata? Eaa e ko Iehova anake ua te ka taokotai mai te au mirioni ua atu tangata mei te pa enua ravarai? Eaa te au arairai anga no te taokotaianga ka tauturu mai a Iehova kia autu tatou? No runga i te taokotaianga, eaa te Akonoanga Kerititiano mou i tuke ei mei ia Kerititome?

Akapeea te Akamorianga Mou te Taokotaianga i te Au Tangata?

⁴ Marama ua te au tangata e akono ra i te akamorianga mou e na Iehova i anga i te au mea ravarai, koia i reira Tei Ngateitei tikai i te ao katoa e pini ua ake. (Apo. 4:11) I te mea te noo nei te au Kerititiano mou i roto i te taiate tangata tukeke te turanga, te akarongo ra e te aru ra rai ratou pouroa i te ture a te Atua e te kaveinga Pipiria. Te kapiki ra te aronga akamori mou ia Iehova ei “Metua.” (Isa. 64:8; Mata. 6:9) No reira, e taeake pae vaerua ratou e te rekareka ra i te taokotaianga manea tei akatakai e te tata taramo e: “I na oki, te meitaki e te mataora, kia noo katoa te au taeake ma te tau tikai!”—Sala. 133:1.

⁵ Noatu e aronga apa ua te au Kerititiano mou, te akamori taokotai ra ratou no te mea kua apii ratou kia aroa atu i tetai e tetai. Na Iehova i apii ia ratou kia aroa atu, kare rava i rauka ana i tetai tangata i te rave. (*E tataua ia 1 Ioane 4:7, 8.*) Te karanga ra tana Tuatua e: ‘Ka angakau aroa ua e te takinga-meitaki, te

4. Akapeea te akamorianga mou te taokotaianga i te au tangata?
5. Ko teea tu te tauturu ra i te taokotaianga i te aronga akamori mou?

akaaka, te maru, te akakoromaki maata, e tauturu atu tetai i tetai, e akakore tetai i ta tetai ara, e tapepeanga ta tetai ki tetai ra mei ia Iehova i akakore i ta kotou na, e akapera katoa kotou. E ei runga ravao i taua au mea katoa nei e kakau na i te aroa, ko taua tatua apa kore ua ra ia.’ (Kolo. 3:12-14) Ko teia tatua apa kore—te aroa—ko te tu ia e akataka maira i te au Kerititiano mou. Kare ainei koe i kite e ko teia taokotaianga te akairo no te akamorianga mou? —Ioa. 13:35.

⁶ Taokotai katoaia ra te aronga akamori mou, no te mea te akara ra ratou ki te Patireia o te Atua e ko te manakonakoanga anake no te au tangata ravarai. Kua kite ratou e kare e roa atu ana, ka mono te Patireia o te Atua i te au kavamani a te tangata, e ka akameitakiia te au tangata akarongo ma te au tikai e mutu kore ua atu. (Isa. 11:4-9; Dani. 2:44) No reira, te akarongo ra te au Kerititiano ki ta Iesu i tuatua no runga i tana au pipi e: “Kare ratou i to teiane ai, mei iaku nei rai oki, kare i to teiane ai.” (Ioa. 17:16) Kare te au Kerititiano mou e piri atu ki roto i te au manamanata o teiane ai; no reira, te rekareka nei ratou i te taokotaianga noatu te tamaki ra te au tangata takapiri ia ratou.

Okotai Akanoonooanga i te Apii ia Tatou

⁷ Rekareka te au Kerititiano o te anere mataiti mua i te taokotaianga, no te mea kua rauka ia ratou katoatoa te akamaroiroiana no taua akanoonooanga ra. Kua kite ratou e te apii ra e te arataki ra a Iesu i te putuputuanga na roto i tetai pupu akaaere, e au apotetoro e e aronga pakari ratou i Ierusalem. Kua akanoo teia au tangata akarongo mou i ta ratou ikianga ki runga i te Tuatua a te Atua, e kua tuku i te au akaaere tutaka kia komunikeiti i ta ratou ikuikuanga ki te au putuputuanga o te au enua. No tetai o taua au akaaere ra, kua karanga te

6. Akapeea te manakonakoanga no te Patireia te tauturu anga ia tatou kia rekareka taokotai?

7, 8. Na teea mataara e turuturu maira te au ikuikuanga Pipiria i to tatou taokotaianga?

Pipiria e: “Te aere atura ratou na roto i te au oire ra, kua tuku atura ratou i tei akatauia e te au aposetolo e te aronga orometua i Ierusalem, ei akono anga na ratou.”—Anga. 15:6, 19-22; 16:4.

⁸ I teia tuatau katoa, te turuturu ra te Pupu Akaaere o te au Kerititiano akatauia e te vaerua i te taokotaianga o te putuputuanga i te ao katoa. Te nenei ra te Pupu Akaaere i te au puka akamaroiroi anga pae vaerua i roto i te au reo tukeke. Kua akatumuia teia kai vaerua ki runga i te Tuatua a te Atua. No reira, tei apiiia kare no ko mai i te tangata mari ra no ko mai ia Iehova.—Isa. 54:13.

⁹ Te akamaroiroi katoa ra te au akaaere Kerititiano i te taokotaianga na te arataki anga i te angaanga tutuanga. Te pirianga vaitata o te aronga e angaanga kapiti ra i roto i ta te Atua angaanga e ketaketa atu i to te pirianga o tetai ke i roto i teiane ai me akapupu ua e tai ngai.

9. Akapeea ta tatou angaanga tei orongaia mai e te Atua te tauturu anga ia tatou kia taokotai mai?

No roto mai te au Kerititiano o te anere mataiti mua i te au turanga ravarai

Kare te putuputuanga Kerititiano i akanooia ei ngai akapupu ua anga, inara e ngai akangateitei anga ia Iehova e kia akaotiaa tetai angaanga —te tutuanga i te tuatua meitaki, akariro anga i te tangata ei pipi, e te akamaroiroi anga i te putuputuanga. (Roma 1:11, 12; 1 Tesa. 5:11; Ebe. 10:24, 25) No reira i rauka ai i te apotetoro ko Paulo i te tuatua no runga i te au Kerititiano e: “Te tāpu meitaki ra kotou ma te vaerua okotai, e te ngakau okotai, i te uapou anga kotou ravarai i te akarongo i te evangelia nei.”—Phili. 1:27.

¹⁰ Ei iti tangata no Iehova, te taokotai nei tatou no te mea kua ariki tatou i to Iehova turanga ngateitei, te aroa i to tatou au taeake, te manakonakoanga no te Patireia o te Atua, e te akangateitei anga i te aronga ta te Atua e tanganga ra ei akaraanga no tatou. Te tauturu ra a Iehova ia tatou kia autu i te au tu ka takino i to tatou taokotaianga no to tatou tu apa.—Roma 12:2.

Autu Anga i te Ngakau Parau e te Vareae

¹¹ Te akatakake ra te ngakau parau i te au tangata. E reka ana te tangata ngakau parau i te manako e e maata atu aia i tetai ke, e e rekareka ana i te akatietie iaia uorai. Inara e arai putuputu ana teia i te taokotaianga; penei ka vareae te aronga e akarongo maira i te akatietie anga.

10. Eaa tetai au mataara te taokotai ra tatou ei iti tangata no te Atua?

11. Eaa te ngakau parau i akatakake ei i te au tangata, e akapeea a Iehova te tauturu anga ia tatou kia autu i te reira?

Akapeea Koe me Pau?

- Akapeea te akamorianga mou te taokotaianga i te au tangata?
- Akapeea tatou me kopae i te vareae kia kore e tamanamanata i to tatou taokotaianga?
- Eaa ra te akaepaepa enua kare i akatakake i te aronga akamori mou?

Te akakite tika maira te pipi ko Iakobo kia tatou e: ‘E mea kino anake taua rekareka ra, me kore te ngakau parau.’ (Iako. 4:16) Kare i te mea aroa te taakaaka i tetai ke. Te mea umere, ko Iehova te akaraanga no te tu akaaka, tona akono anga i te au tangata apa mei ia tatou rai. Kua tata a Davida e: ‘Na te maru, me kore te tu akaaka, o toou Atua i maata’i au.’ (2 Samu. 22:36) Te tauturu maira te Tuatua a te Atua ia tatou kia autu i te ngakau parau, na te apianga ia tatou kia akamanako meitaki. Kua akauruia a Paulo kia ui e: “Naai oki koe e akatu ke? e eaa taau kare te mea i rauka ia etai ke ra? e i rauka taau ia etai ke ra, eaa koe i akatietie ei, mei te mea e, kare taau te mea rauka mai na etai ke?”—1 Kori. 4:7.

¹² Ko te vareae katoa tetai arairai anga i te taokotaianga. No te tu apa akatuangaia mai, te tupu nei “te vareae” kia tatou katoatoa, i tetai taime ka vareae katoa te au Kerititiano kua roa te tavini anga, no te au turanga, te au apinga, te au apainga, me kore te au tu kite karape o tetai ke. (Iako. 4:5) Ei akaraanga, ka vareae tetai taeake e tamariki tana i te au apainga a tetai tavini orometua tamou e rekareka ra, kare i manako ana e te vareae maira te tavini orometua tamou iaia. Akapeea tatou te akakore atu anga i taua tu kia kore e tamanamanata i to tatou taokotaianga?

¹³ Ei tauturu ia tatou kia kore e vareae, e aka maara e te akaaite ra te Pipiria i te au mema akatainua o te putuputuanga Kerititiano ki te au mero o te kopapa. (*E tatau ia 1 Korinetia 12: 14-18.*) Ei akaraanga, me ko toou nga mata te kite uaiata, kare ko toou pukuatu, kare ainei e e puapinga nga mea roa ai kia koe? Mei te reira rai, te akaperepere ra a Iehova i te au mema katoatoa o te putuputuanga noatu e turanga puapinga atu ta tetai pae i ta tetai. No reira e aru tatou i to Iehova manako no runga i to tatou au taeake. Eiaa e vareae i tetai ke, e akaari tatou i te tu aroa e te inangaro kia ratou. Na roto i teia tu, te akaari ra tatou te tuke i roto—

12, 13. (a) Eaa i ngoie ei i te vareae atu i tetai ke? (e) Eaa te ka tupu mai me aru tatou i to Iehova manako no runga i tetai ke?

pu i te au Kerititiano mou e te aronga o te au akonoanga Kerititome.

Kerititome—Kitea Uaia te Tu Akatakake

¹⁴ Tuke te taokotaianga o te au Kerititiano mou ki te au manamanata e tupu ra i roto i te au akonoanga Kerititome. Tae anga ki te anere mataiti, kua totoa maata te Akonoanga Kerititiano apoteiti, i irinaki ei e i akaaere katoa ai tetai emepera peikani o Roma i te reira, te akamaata anga ia Kerititome. E kua tupu ua rai te akatakake anga, manganui te au patireia tei akaatea mai mei ia Roma e kua akatupu i ta ratou uorai akonoanga Enuua.

¹⁵ Manganui taua au patireia tei tamaki ki tetai e tetai. I te 17 e te 18 anere mataiti, kua oronga te au tangata i Peritane, Varani, e Marike i ta ratou akamorianga ki to ratou Enuua, i riro mai ei te akaepaepa enua mei tetai akonoanga rai. I te 19 e te 20 anere mataiti, kua riro te akaepaepa enua ei manako maata ki te maataanga o te tangata. I te openga, kua ngaa-nga te au akonoanga o Kerititome ei au pupu akonoanga tukeke, te maataanga kua ariki i te akaepaepa enua. Kua tamaki katoa atu te aronga aere pure i to ratou taeake irinaki o tetai enua mai. I teia tuataua, kua takake a Ke-

14, 15. Akapeea ra te Akonoanga Kerititiano apoteiti i takake ei?

rititome no to ratou irinakianga akonoanga e te akaepaepa enua.

¹⁶ I te 20 anere mataiti, kua akamata tetai pupu akonoanga Kerititome i te tauta i te taokotai i te au akonoanga tukeke. I muri ake te tautaanga e raungauru mataiti, tokoiti ua akonoanga tei taokotai mai, e kare te manako o te aronga aere pure e rotai ana no te au mea tupu ua, te titiri pepe, te pirianga totoma, e te akataoonga i te au vaine ei orometua. I tetai tuanga o Kerititome, e tauta ana te au arataki akonoanga i te taokotai i te au tangata mei te akonoanga tukeke na te akapuapinga kore anga i te au apiianga i runga akenei. Na te akapuapinga kore anga i te au apiianga i paruparu ei te irinakianga o te tangata, e kare rava i taokotai mai i te au akonoanga Kerititome.

Akateiteiia i Runga Ake i te Akaepaepa Enuua

¹⁷ Noatu te takake nei rai te au tangata rava-rai, te kite uaia nei te taokotaianga i rotopu i te aronga akamori mou. Kua totou te peroveta a te Atua ko Mika e: “E kave [me kore, e taokotai] au ia ratou ki te ngai okotai mei te au mamoe i Bozara.” (Mika 2:12) Kua totou a Mika te akateiteiia anga te akamorianga mou i runga ake i te au akamorianga tukeke, no te au atua piki-kaa me no te Enuua. Kua tata aia e: “E riro kia tae ki te au rā openga ra, e akatinamouia’i te maunga ra o te are o Iehova ki runga i te take o te au maunga ra, e ka akateiteiia ia ki rungao i te au tuaivi ra, e ka uipa mai te au tangata ki reira. Kia aere ua te tangata ravarai i te ingoa o tona uorai atua, ka aere ra tatou i te ingoa o Iehova, o to tatou Atua.”

—Mika 4:1, 5.

16. Eaa te au manako e akatakake ra i te aronga i roto ia Kerititome?

17. Akapeea te akamorianga mou te totou anga e ka taokotaiia te au tangata i “te au rā openga ra”?

***Akapeea tauu tauturu anga
no te taokotaianga i roto
i te au angaanga
o te Are Uipaanga Patireia?***

¹⁸ Kua akataka katoa a Mika e akapeea te akamorianga mou te taokotai mai anga i te au enemi o mua ana. “E manganui [te au tangata mei] te enua e aere, ma te tuatua e, Aere mai, ka aere tatou ki runga i te maunga o Iehova, e ki te are o te Atua o Iakoba, e nana e apii mai ia tatou i tona au aerenga; e ka aere tatou na tona ra au arataa . . . e tupaki ratou i ta ratou au koke ei auri arote, e ta ratou au korare ei tipi tope ia, kare tetai enua e apai i te koke ki runga i tetai enua kare oki ratou e apii akaou i te tamaki.” (Mika 4: 2, 3) Te aronga tei akaruke i te akamori i te au atua maaniia e te tangata me kore te akaepaepa enua, tei ariki i te akamorianga a Iehova te mataora nei i te taokotaianga i te ao katoa. Te apii ra te Atua ia ratou i te tu aroa.

18. Eaa te au tauiaanga ta te akamorianga mou e tauru maira kia rave tatou?

¹⁹ E mea aite kore te taokotaianga o te au Kerititiano mou i te ao katoa e te taka ua ra e te arataki nei rai a Iehova i tona iti tangata na roto i tona vaerua. Te taokotaiia nei te au tangata takai tai mei te pa enua ravarai, kare rava i kiteaia ana i roto i te tuatua enua o te tangata. E tupuanga umere tikai teia i akakiteia i roto ia Apokalupo 7:9, 14, e te akakite maira e kare e roa atu ka tuku mai te au angera a te Atua i “nga mangi” kia takore atu i teia akatereanga kino o te au mea nei. (*E tatau ia Apokalupo 7:1-4, 9, 10, 14.*) Kare ainei i te tikaanga ngateitei kia taokotaiia mai i roto i te taokotaianga taeake i te ao katoa nei? Akapeea tatou tataki tai te turuturu anga i taua taokotaianga ra? Ka uriuria teia i roto i te atikara e aru maira.

19. Te taokotaianga o te mirioni ua atu tangata i roto i te akamorianga mou, te akapapu maira i teaa?

AKAKAKA TE TAOKOTAIANGA KERITITIANO I TE ATUA

‘Matakite tikai kia vai rai te taokotaianga a te vaerua.’—EPHE. 4:3.

KUA akakaka te taokotaianga putuputu-anga Kerititiano i Ephesia i taito i te Atua mou, ko Iehova. I roto i taua ngai okooko-anga puapinga, tetai au taeake Kerititiano e au pu apinganui, tetai pae e au tavini penei e aronga putaua. (Ephe. 6:5, 9) Tetai aronga e au ngati Iuda tei apii ana i te tuatua mou i nga marama e toru te tuatua anga te apotetoro ko Paulo i roto i to ratou tunako. Kua akamori ana tetai pae ia Diana e kua rave ana i te au angaanga purepure. (Anga. 19: 8, 19, 26) Taka ua ra e, kua taokotai mai te Akonoanga Kerititiano mou i te au tangata tukeke te turanga oraanga. Kua kite a

1. Akapeea te au Kerititiano o te anere mataiti mua i Ephesia te akakaka anga i te Atua?

Paulo e kua akakakaia a Iehova na roto i te taokotaianga putuputuanga. Kua tata te apotetoro e: “Ei iaia te kakā i te ekalesia.” —Ephe. 3:21.

² Inara, kua takinoia te taokotaianga akameitakiia o te putuputuanga i Ephesia. Kua akamatakite atu a Paulo i te aronga pakari e: “Ka tu mai oki te tangata mei roto ia kotou uaorai, e tuatua mai i te tuatua mingi, kia aruia ratou e te pipi.” (Anga. 20:30) Pera katoa, te akaari ra rai te au taeake i te tu akatakake ta Paulo i akamatakite no te ‘anga-anga ririnui i roto i te aronga akarongo kore.’ —Ephe. 2:2; 4:22.

2. Eaa te takino ra i te taokotaianga o te au Kerititiano i Ephesia?

Reta Akataka Meitaki i te Taokotaianga

³ Kua kite a Paulo e me ka taokotai ua rai te au Kerititiano, kia tauta pakari ratou i te turuturu i te taokotaianga. Kua akauru te Atua ia Paulo kia tata i tetai reta ki to Ephesia e ko te taokotaianga te manako maata. Ei akaraanga, kua tata a Paulo i to te Atua akakoroanga 'kia tavaitaiia te au mea katoatoa i te Mesia ra.' (Ephe. 1:10) Kua akaiite katoa aia i te au Kerititiano ki te au toka tukeke no te patu anga i tetai are. 'Ko te are katoa ra kua akapiri meitakiia, e te riro ra ei nao tapu no Iehova.' (Ephe. 2:20, 21) Pera katoa, kua akataka meitaki mai a Paulo i te taokotaianga o te ngati Iuda e te au Kerititiano Kenitara, e kua akakite katoa atu ki te au taeake e na te Atua i anga ia ratou. Kua taiku aia ia Iehova e ko 'te Metua, nona oki te ingoa i tapaia i te kopu-tangata ravarai, to runga i te rangi, e to te ao katoa nei.'—Ephe. 3:5, 6, 14, 15.

⁴ Ia tatou e akara meitaki ra i te pene 4 o Ephesia, ka kite tatou eaa i umuumuia ai te tautanga no te taokotaianga, akapeea a Iehova i te tauturu anga ia tatou kia taokotai, e eaa te au tu manako te ka tauturu ia tatou kia vai taokotai. Eaa ka kore ei e tatau i te katoanga o te pene kia puapinga maataia mei te apianga?

Te Tumu i Umuumuia ai te Tautanga no te Taokotaianga

⁵ Kua pati akatenga a Paulo ki tona au taeake i Ephesia e e 'matakite tikai, me kore e tauta, kia vai rai te taokotaianga a te vaerua.' (Ephe. 4:3) Kia marama i te anoano no te tautanga, e

3, 4. Akapeea te reta a Paulo ki to Ephesia te akataka meitaki anga i te taokotaianga?

5. Eaa i rauka ai i te au angera a te Atua i te tavini taokotai, inara, eaa ra te taokotaianga i ngata ei no tatou?

Taokotaiia te aronga tukeke te turanga oraanga

akamanako i te turanga o te au angera a te Atua. Kare nga mea ora e rua o te enua nei e aiteite ana, no reira kua akameitaki tataki tai a Iehova i tana au angera e mirioni ua atu ma te tu aite kore. (Dani. 7:10) Inara, te tavini taokotai ra ratou ia Iehova no te mea te akarongo pouroa ra ratou kiaia e te rave ra i tona anoano. (*E tatau ia Salamo 103:20, 21.*) I te mea e tukeke te au tu o te au angera akarongo mou, tukeke katoa rai te au tu apa o te au Kerititiano. Ka akariro teia i te taokotaianga ei mea ngata tikai.

⁶ Me tauta te au tangata apa i te taokotai mai, ka tupu te au manamanata. Ei akaraanga, akapeea me tae reiti ua mai tetai taeake ngakau maru, te tavini kapiti ra ia Iehova ma tetai taeake e tae vave ua mai ana, inara e viviki ua ana i te riri? Ka manako tetai e kare e tau ana te tu o tetai, ngaropoina ra iaia e kare katoa rai tona tu e tau ana. Akapeea ra nga taeake i te tavini taokotaianga? Akara e ka akapeea te au tu manako i roto i ta Paulo au

6. Eaa te au tu manako ka tauturu ia tatou kia taokotai rekareka ma te au taeake e tuke to ratou tu apa mei to tatou?

tuatua e aru maira te tauturu anga ia raua. E akamanako e ka akapeea tatou te turuturu anga i te taokotaianga na te akatupu anga i taua au tu manako ra. Kua tata a Paulo e: 'Te ako atu nei au ia kotou, kia tau to kotou aerenga, ma te ngakau akaaka roa, e te maru, ma te akakoromaki, i te tauturu anga atu tetai i tetai ma te aroa; ma te matakite tikai oki kia vai rai te taokotaianga a te vaerua ra i te ruru o te au.' —Ephe. 4:1-3.

⁷ Puapinga tikai te apiianganga no te tavini taokotai i te Atua ma tetai au tangata apa, no te mea okotai rai kopapa o te aronga akamori mou. 'Okotai rai kopapa, okotai oki vaerua, mei ia kotou i kapikiia i te tapapaanga okotai o to kotou kapikianga; Okotai Atua, okotai akarongo, okotai bapetizo, Okotai Atua, ko te Metua ia no te tangata ka-toatoa.' (Ephe. 4:4-6) Te piri ra te vaerua e te au akameitakianga a Iehova ki te kapitianga okotai o te au taeake e taangaangaia ra e te Atua. Me akariri mai tetai ia tatou i roto i te putuputuanga, ka aere tatou kiesa? Kare ngai ke atu e akarongo ei tatou i te tuatua o te ora mutu kore.—Ioa. 6:68.

Turuturu “te Meitaki i te Tangata Nei” i te Taokotaianga

⁸ Kua taiku a Paulo i tetai tu matauia a te au vaeau i te tuatau taito i te akatutu e akapeea a Iesu te oronga anga i “te meitaki i te tangata nei” ei tauturu kia taokotai i te putuputuanga. Penei ka apai mai tetai vaeau tei autu, i tetai tuikaa ki te kainga ei tavini, ei tauturu i tana vaine no te au angaanga. (Sala.

7. Eaa ra i puapinga tikai ei kia taokotai atu ki te au Kerititiano apa?

8. Koai ta Karaiti e taangaanga ra i te akaketaketa ia tatou kia patoi i te au akakeuanga akatakake?

Marama ra koe te au kino no te akameamea?

68:1, 12, 18) Mei te reira rai, to Iesu autu anga i runga ake i teiane ai, kua rauka iaia te au tavini puareinga ua e manganui. (*E tataua ia Ephesia 4:7, 8.*) Akapeea aia te taangaanga anga i taua au tuikaa akatutu ua? “Kua akono oki aia i tetai pae, ei aposetolo; tetai pae, ei peroveta; tetai pae, ei apii evangelia; e tetai pae, ei tiaki, e ei orometua; Ei akatau i te aronga tapu, no te angaanga orometua, kia meitaki oki te kopapa o te Mesia ra: Kia riro tatou ravarai ei tangata pakari, i te akarongo okotai.”—Ephe. 4:11-13.

⁹ Ei au tiaki aroa, na ‘te meitaki o teia au tangata nei’ e tauturu i te akono tamou i to tatou taokotaianga. Ei akaraanga, me kite tetai tangata pakari o te putuputuanga i tetai nga taeake “te akaongoongo anga tetai ki tetai,” ka rauka iaia i te tauturu i te taokotaianga o te putuputuanga na te ako muna anga ‘kia akaora ia raua ma te ngakau maru.’

9. (a) Akapeea “te meitaki i te tangata nei” te tauturu anga i te akono tamou i to tatou taokotaianga? (e) Eaa ra te au mema o te putuputuanga ka tauturu ei i te taokotaianga?

(Gala. 5:26–6:1) Ei au puapii, na ‘te meitaki o teia au tangata nei’ e tauturu i te akaketaketa i to tatou akarongo akatumuia ki runga i te au apianga Pipiria. Te turuturu ra ratou i te taokotaianga e te tauturu ra ia tatou kia pakari atu ei au Kerititiano. Kua tata a Paulo e “kia kore tatou e tauriurii, e akapeke aerea e te matangi ra, i tera tuatua i tera tuatua, mei te tamariki ra, i te ravenga a te tangata nei, e te pakari i te ravenga tini o te pikikaa ra.” (Ephe. 4:13, 14) Ka turuturu te Kerititiano pouroa i te taokotaianga taeake, mei te au mema rai o to tatou kopapa e akamaroiroi ra i tetai e tetai na te oronga anga i te ka anoanoia.—*E tataua ia Ephesia 4:15, 16.*

Akatupu i te Au Tu Manako Ou

¹⁰ Te kite ra ainei koe e te akaari maira te pene a o ta Paulo reta ki to Ephesia e ko te tanganga anga i te aroa ko te taviri ia e rauka ai te taokotaianga ei au Kerititiano pakari? Aru mai, te akaari ra te reira eaa te o maira ki te aroa. Ei akaraanga, te aru anga i te tu aroa kare te moeaana e te peu kanga e akatikaia. Kua raurau a Paulo i tona au taeake eiaa e “aere i ta tetai papaki etene aerenga.” “E no te kite kore i te akama [o taua au tangata ra], kua oronga ia ratou uarai i te peu kanga.” (Ephe. 4:17-19) Te akakino nei teia ao tau kore i to tatou taokotaianga. E tuatua kanga ana, e imene ana, e akarakara ana te au tangata i te moeaana ei tamataoraanga, e e rave ana i te reira i te ngai muna me kore i te ngai atea. Te akameamea e te inangaro ainga ki tetai tangata kare rava koe e inangaro ana i te akaipoipo, ka apai ke ia koe mei ia Iehova e te putuputuanga. No teaa ra? No te mea mama ua i te taki atu ki te moeaana. Pera katoa, te akameamea, ka taki atu i te tangata akaipoipo kia akaturi, ka akatakake kinoia te tamariki mei te metua e te tokorua meitaki mei tona tokorua akaipoipo. E mea kino tikai! No reira a Paulo i tata ei e: “Kare ra mei te reira ta kotou i apii i te Mesia!”—Ephe. 4:20, 21.

10. Akapeea te tu tau kore i te akakino anga i to tatou taokotaianga?

¹¹ Kua akakite pakari a Paulo kia kopae tatou i te manako tamanamanata e kia akatupu i te tu manako ei tauturu ia tatou kia noo rotai ma etai ke. Kua tuatua aia e: “Kia kopae kotou i ta kotou tuatua i mua-tangana ra, i te tangata taito, i tei kino i te anoano pikikaa; E kia akaouia oki kotou i to kotou vaerua ra i te ngakau: E kia akatangata ou oki ko tei angaia kia tau i te Atua ra, i te tuatua-tika e te tapu mou.” (Ephe. 4:22-24) Akapeea tatou i te ‘akaou anga i to tatou vaerua o te ngakau’? Me akamanako oonu tatou i ta tatou i kite mei te Tuatua a te Atua e te akaraanga meitaki o te au Kerititiano pakari, ka rauka ia tatou i te akatangata ou ia tatou i “te angaia kia tau i te Atua.”

Akatupu te Au Tu Ou no te Tuatua Anga

¹² E puapinga tikai no te aronga i roto i te ngutuare e te putuputuanga te tuatua i te tuatua mou. Ka akavaitata mai te tuatua tika, te tuatua maora e te tuatua takinga meitaki i te au tangata. (Ioa. 15:15) Akapeea ra me pikikaa tetai ki tona taeake? Me kite mai tona taeake, ka takinoia to raua pirianga irinaki. Ka marama koe i te tumu i tata ei a Paulo e: “Ei tuatua-mou ta te tangata ravarai kia tuatua atu ki tetai:’ E melo anake oki tatou no tatou uarai.” (Ephe. 4:25) Tetai tei matau i te pikikaa mei tona tamarikianga mai, penei

11. Eaa te tauiaanga ta te Pipiria e akamaroiroi ra i te au Kerititiano kia rave?

12. Akapeea te tuatua anga i te tuatua mou e turuturu ei i te taokotaianga, e eaa i ngata ei i tetai te akakite i te tika?

Akapeea Koe me Pau?

- Eaa te *tu manako* ka turuturu i te taokotaianga o te au Kerititiano?
- Akapeea to tatou *tu* me turuturu i te taokotaianga o te putuputuanga?
- Akapeea ta tatou *tuatua* me tauturu ia tatou kia taokotai ki tetai ke?

ka ngata i te tuatua i te tuatua mou. Inara ka ariki rekareka mai a Iehova tana tautanga kia tau i te tauturu mai iaia.

¹³ Te apii maira a Iehova ia tatou kia akangateitei e kia turuturu i te taokotaianga o te putuputuanga e te ngutuare na te akaare meitaki anga i te tu e tuatua ra tatou. "Auraka ei tuatua viivii e mama mai no roto i to kotou vaa . . . Kia kopae ravaia oki te maru kore, e te rotoriri, e te makitakita, e te taumāro ra, e te tuatua akakino, e te vareae, auraka takiri ia." (Ephe. 4:29, 31) Tetai mataara kia kopae te tuatua viivii, e akatupu maata i te tu manako akangateitei no tetai ke. Ei akaraanga, te tane e tuatua akakino ra i tana vaine, kia tauta i te tau i tona tu kiaia, kia aru ki tana e apii ra i to Iehova tu akangateitei i te au vaine. Kua akatainu katoa te Atua i tetai au vaine ki te vaerua tapu, te oronga anga kia ratou i te manakonoanga kia tutara ei ui ariki e Karaiti. (Gala. 3:28; 1 Pete. 3:7) Mei te reira rai, kia tau i te vaine e matau ana i te vaa maata i tana tane, iaia e apii ra akapeea a Iesu te tapu anga iaia uorai te akakinoia anga.—1 Pete. 2: 21-23.

¹⁴ E tupu ana te tuatua akakino no te kare e akakoromaki ana i te riri. Ka akatakake katoa teia i te au tangata e tona katoa ra. Mei te ai rai te riri. Me kare e akatereia ka tupu te tumatenga. (Mase. 29:22) Tetai e manako ra e tikaanga tona i te akaari i tona tu mareka kore, kia akatere meitaki i tona riri kia kore e akakinoia te pirianga akaperepere. Tauta te au Kerititiano kia akakore i te ara, eiaa e akamoupuke e te tuatua akaou i te manamanata. (Sala. 37:8; 103:8, 9; Mase. 17:9) Kua ako a Paulo i to Ephesia e: "Kia riri kotou ra, auraka kia araia: auraka e topa te rā i to kotou riri anga: Auraka e tuku i ta te diabolō ngai kia o mai." (Ephe. 4:26, 27) Me kare e akakoromaki i te riri ka oronga te reira i te atianga no te Tiaporo kia akatupu i te ke e te manamanata i roto i te putuputuanga.

13. Eaa te o maira i te kopae anga i te tuatua akakino?

14. Eaa ra i kino ei te akaari i te riri?

¹⁵ Te akangateitei anga i te apinga a tetai ke, ka akatupu i te taokotaianga o te putuputuanga. Ka tatau tatou e: "Te tangata i keia na, auraka aia e keia akaou." (Ephe. 4:28) Kua tupu te tu irinaki i roto i te iti tangata o Iehova. Me akakino tetai Kerititiano i taua irinakianga na te rave anga i te apinga kare nana, ka akakino aia i taua taokotaianga mataora.

Taokotai te Aroa no te Atua ia Tatou

¹⁶ Kua tupu te taokotaianga o te putuputuanga Kerititiano no tei akakeuia te katoatoa e te aroa no te Atua kia akono aroa atu i tetai. Te ariki rekareka anga i to Iehova takinga meitaki, te akakeu ra ia tatou kia tauta pakari i te taangaanga i te akoanga: "Ei tuatua meitaki ra e tupu ei te meitaki tika ra, e meitaki ei te aronga e akarongo ra. Kia takingameitaki kotou ia kotou uorai, ma te ngakau maru aroa ua ra, ma te akakore oki i te ara tetai e tetai, mei ta te Atua i akakore mai i ta kotou i te Mesia ra." (Ephe. 4:29, 32) E akakore aroa ana a Iehova i te tangata apa mei ia tatou rai. Kare katoa ainei tatou e tau i te akakore atu i te ara a tetai me kite tatou i to ratou au apa?

¹⁷ Ka akakaka te taokotaianga o te iti tangata o te Atua ia Iehova. Te akakeu ra tona vaerua ia tatou na te mataara tukeke kia turuturu i te taokotaianga. Kare rava tatou e inangaro i te patoi i te aratakianga a te vaerua. Kua tata a Paulo e: 'Auraka e akariri atu i te vaerua tapu o te Atua.' (Ephe. 4:30) E mea akaperepereia te taokotaianga kia paruruia. Ka rekareka te katoatoa e taokotai ra e ka akakaka ia Iehova. "E teia nei ei aru kotou i te Atua, mei te tamariki akaperepere ra; Ei aerenga aroa to kotou." —Ephe. 5:1, 2.

15. Eaa te ka tupu me rave tatou i te apinga kare na tatou?

16. Akapeea tatou me tuatua akamaroiroi ei akaketaketa i to tatou taokotaianga?

17. Eaa tatou ka tauta pakari ei te turuturu i te taokotaianga?

“OKOTAI O KOTOU ARATAKI, KO TE MESIA”

*“Auraka kotou kia tapaia i te arataki; okotai o kotou Arataki,
ko te Mesia.”—MATA. 23:10.*

EAU arataki tangata ua nei to te au akonoanga Kerititome, mei te pope o Roma, e tetai au arataki o te au akonoanga tukeke. Kare te Au Kite o Iehova e ariki ana i te tangata ua nei ei arataki no ratou. Kare ratou i te au pipi na tetai ua atu tangata. Te tau ra teia ki te tuatua totou a Iehova no runga i tana Tamaiti e: “I na, kua oronga au iaia ei Kite no te au tangata nei, ei Arataki, e ei Tutarā no te au tangata nei.” (Isa. 55:4) Kare te putuputuanga pa enua o te au Kerititiano akatainua e to ratou au taeake te “mamoe ke atu” e inangaro i tetai arataki ke, mari ra ta Iehova i oronga no ratou. (Ioa. 10:16) Kua

1. Koai ta te Au Kite o Iehova e ariki ra ei Arataki, e no teaa ra?

akatika ratou i ta Iesu i tuatua e: “Okotai o kotou Arataki, ko te Mesia.”—Mata. 23:10.

Ariki Pae Vaerua no Iseraela

² Te au anere mataiti i mua ake ka akamataia ai te putuputuanga Kerititiano, kua tuku a Iehova i tetai angera ei arataki i tona iti tangata Iseraela. I muri ake te arataki anga i te ngati Iseraela mei roto mai ia Aiphiti, kua akakite a Iehova kia ratou e: “I na, te tono nei au i tetai Angela i mua ia koe, e tiaki ia koe i te arataa ra, ei arataki oki ia koe i te ngai i akonoia e au ra. Kia matakite koe iaia, e akarongo i tona reo; auraka e akakoko atu iaia; kare oki aia e akakore i ta kotou ara; no te mea, tei iaia toku nei ingoa.” (Exo. 23:

20, 21) Ka tau kia irinaki e ko teia angera, ‘te i iaia to Iehova ingoa,’ ko te Tamaiti anau tai a te Atua.

³ I mua ake ka anau mai ei aia ei tangata, te ingoa o te Tamaiti a te Atua ko Mikaela. I roto i te puka a Daniela, kua kapikiia a Mikaela e ko “to kotou [Iseraela] ariki.” (Dani. 10:21) Kua akakite te pipi ko Iuda e kua o atu a Mikaela ki te au angaanga a Iseraela i mua roa ake i to Daniela tuatau. I muri ake te mate anga a Mose, kua inangaro a Satani i te taangaanga i te kopapa mate no tona uaorai anoano, penei te

2, 3. Eaa te angaanga maroiroi ta te Tamaiti a te Atua i rave i Iseraela?

*“Te tono nei
au i tetai Angela
i mua ia koe”*

akakeu anga ia Iseraela kia akamori itoro. Kua arai atu a Mikaela i teia. Kua akakite a Iuda e: “Kare ra te angela maata ra ko Mikaela, ka taumāro ei raua ko te diabolō i te kopapa o Mose ra, i tapepe akakino atu iaia, na ko atu ra e, ‘Na Iehova e patoi atu ia koe.’” (Iuda 9) Kare i roa, i mua ake ka koropiniia ai a Ieriko, ko Mikaela te ‘rangatira o te nuku a Iehova,’ tei mama mai kia Iosua i te akapapu kiaia i ta te Atua tauturu. (*E tataua ia Iosua 5: 13-15.*) Te tauta anga tetai temoni ririnui te arai i tetai angera i te oronga i tetai karere puapinga ki te peroveta ko Daniela, kua tauturu te angera maata ko Mikaela i taua angera ra.—Dani. 10:5-7, 12-14.

Aere Maira te Arataki Tei Totouia

⁴ I mua ake i taua tupuanga, kua tonō a Iehova i tana angera ko Gaberiela ki te peroveta ko Daniela te akakite kiaia i te totou no runga i “te Mesia te Ariki [me kore, te Arataki]” e aere maira. (Dani. 9:21-25)* Tano meitaki te taime, te tuatau pururu anga rau i te mataiti 29 T.N., kua papetito a Ioane ia Iesu. Kua riringiia mai te vaerua tapu ki rungao ia Iesu, te akariro anga iaia ko Tei Akatainua—ko Karaiti, te Mesia. (Mata. 3:13-17; Ioa. 1:29-34; Gala. 4:4) No reira, ka riro aia ei Arataki aite koreia.

⁵ Mei te akamataanga tana angaanga orometua i te enua nei, kua akapapu a Iesu iaia uaorai ko ‘te Mesia te Arataki.’ I roto i tetai nga ra ua, kua akaputupu aia i te au pipi, e kua rave i tana temeio mua. (Ioa. 1:35–2:11) Kua aru atu tana au pipi iaia, iaia e aere ra i te tiroa e te tipoto o te enua, te tutu aere anga i te tuatua meitaki o te Patireia. (Luka 8:1) Kua tereni aia ia ratou i te angaanga tutu aere, e kua akanoo i te akaraanga meitaki i te arataki i te tutu aere anga e te apii anga. (Luka 9:1-6)

* No tetai uriuranga i teia totou, e akara i te pene 11 o te puka *Pay Attention to Daniel's Prophecy!*

4. Eaa te totou tei orongaia no runga i te Mesia e aere maira?
5. Eaa ta Karaiti i rave ei Arataki te tuatau o tana angaanga orometua i te enua nei?

Tau rai te aronga pakari Kerititiano i teia tuatau te aru iaia i roto i teia tu.

⁶ Kua taiku a Iesu i tetai tuanga no tona taonga arataki na te akaaite anga iaia ki tetai tiaki aroa. E arataki ana te au tiaki Orieni i ta ratou au anana. I roto i te puka *The Land and the Book*, kua tata a W. M. Thomson e: “Ka aere te tiaki na mua, kare no te akaari ua i te mataara, mari ra kia papu te meitaki ra e te tau ra te mataara. . . . E [tana] tokotoko ka akakeu e ka arataki aia i te anana ki to ratou ngangaere ruperupe, e ka paruru ia ratou mei to ratou enemi.” Te akaari anga e koia te Tiaki mou e te Arataki, kua akakite a Iesu e: “Ko au te tiaki mamoe meitaki ra: ka oronga te tiaki mamoe meitaki i tona uaorai ora no te mamoe. Ka akarongo mai taku mamoe i toku reo, taku rai oki i karanga atu na kia kotou, kua kite oki au ia ratou, e ka aru mai oki ratou iaku.” (Ioa. 10:11, 27) Tika rai tana tuatua, kua mate a Iesu i te mate akatinga no tana au mamoe, inara na Iehova i “akateitei iaia kia riro ei arataki e ei Akara.”—Anga. 5:31, *New Jerusalem Bible*; Ebe. 13:20.

Akaare o te Putupuanga Kerititiano

⁷ Muri poto ake tona aere anga ki te rangi, kua akakite a Iesu tei akatuaia mai ki tana au pipi e: “Ko te mana katoa o to te rangi e te ao katoa nei, kua tukua mai, tei iaku anake.” (Mata. 28:18) Kua tuku a Iehova ia Iesu kia oronga i te vaerua tapu ei akamaroiroi i tana au pipi i roto i te tuatua mou Kerititiano. (Ioa. 15:26) Kua riringi a Iesu i teia vaerua ki rungao i te au Kerititiano mua i te Penetekote 33 T.N. (Anga. 2:33) Akapapu mai taua riringi anga o te vaerua tapu i te akamata anga o te putupuanga Kerititiano. Kua akariro a Iehova i tana Tamaiti ei arataki i runga i te rangi ki rungao i te putupuanga katoa i te enua nei. (*E tataua ia Ephesia 1:22; Kolosa 1:*

6. Na teea tu i akapapu ei a Karaiti e koia te Tiaki e te Arataki?
7. Na roto i teaa i akaare ei a Iesu i te putupuanga Kerititiano?

*Mei te tuatau i topa, taangaanga a Karaiti
i "te meitaki i te tangata nei" ei tiaki tana anana*

13, 18.) Te arataki ra a Iesu i te putuputuanga Kerititiano na roto i te vaerua tapu o Iehova, e e au angera tana 'tei tukuia ki raro ake iaia.'—1 Pete. 3:22.

⁸ Na roto katoa i te vaerua tapu, kua oronga mai a Karaiti "te meitaki i te tangata nei," tetai pae "ei tiaki e ei orometua [me kore, ei puapii]" i roto i te putuputuanga. (Ephe. 4:8, 11) Kua raurau atu te apotetoro ko Paulo i te au akaaere Kerititiano: 'E matakite ia kotou uaorai, e te anana katoa i akariroia'i kotou e te vaerua tapu ei tiaki i rungao ra, kia akaangai oki kotou i te ekalesia a te Atua.' (Anga. 20:28) Te akamataanga te putuputuanga Kerititiano, pouroa teia au akaaere e au tane akatainuia e te vaerua. Kua riro te au apotetoro e te aronga pakari o te putuputuanga Ierusalemia ei pupu akaaere. Kua taangaanga a Karaiti i teia pupu ei arataki i te katoaanga o tona 'au taeake' akatainuia i te enua nei. (Ebe. 2:11; Anga. 16:4, 5) Teia tuatau openga, kua oronga a Karaiti "i te au apinga ravarai nana"—te au angaanga ravarai o te Patireia i te enua nei—ki tona "tavini

8. Eaa ta Karaiti i taangaanga i te enua nei i te anere mataiti mua ei arataki i tana au pipi, e koai tana e taangaanga ra i teia tuatau?

akono meitaki e te pakari" e tona komono te Pupu Akaaere, e pupu tane Kerititiano akatainuia. (Mata. 24:45-47) Kua kite te aronga akatainuia e to ratou au taeake te mamoe ke atu, na te aru anga i te arataki a te Pupu Akaaere i teia tuatau, te aru ra ratou i to ratou Arataki, ia Karaiti.

Akamata a Karaiti te Angaanga Tutu Aere

⁹ Mei te akamataanga, na Iesu uaorai i arataki i te angaanga tutu aere e te apii anga i te ao katoa nei. Kua akanoo aia i te mataara kia oronga i te tuatua meitaki o te Patireia ki te tangata ravarai i te enua nei. Te tuatau o tana anga-

anga orometua, kua ikuiku aia i tana au apotetoro e: "Auraka e aere atu ki te arataa o te etene ra, eiaa katoa e tomo atu ki te oire o to Samaria ra: Ka aere tika atura ki te au mamoe i ngaro i te ngutuare o Iseraela. E tutu aere kotou, na ko atu, Te vaitata mai nei te basileia o te ao." (Mata. 10:5-7) Kua rave maroiroi ratou i teia ki te ngati Iuda e te au poroteraita, i muri mai i te Penetekote 33 T.N.—Anga. 2:4, 5, 10, 11; 5:42; 6:7.

¹⁰ Muri ake, na roto i te vaerua tapu, kua akatotoa a Iesu i te angaanga tutu aere o te Patireia ki to Samaria e ki tetai kare i te ngati Iuda. (Anga. 8:5, 6, 14-17; 10:19-22, 44, 45) Ei akamaroiroi anga i te akatotoa i te tuatua meitaki i te au pa enua, kua akakeu a Iesu uaorai ia Saula o Tareso kia riro ei Kerititiano. Kua ikuiku a Iesu i tana pipi ko Anania e: "Ka tu, ka aere ki te arataa i tuatuaia ra, ko Tika ua, e te ngutuare rava o Iuda ra ka ui atu ei i tetai tangata no Tareso, ko Saula te ingoa . . . E aere koe; e ariki ikiia oki aia naku, ei apai i toku ingoa ki mua i te aroaro o te au etene, e te ui ariki ra, e te tamariki na Iseraela

9, 10. Akapeea a Karaiti te arataki anga i te akatotoa anga i te tuatua meitaki o te Patireia?

ra.” (Anga. 9:3-6, 10, 11, 15) Kua riro teia tangata ko te apotetoro ko Paulo.—1 Timo. 2:7.

¹¹ Tae anga te taime kia akatotoa i te angaanga tutu aere o te Patireia ki te pa enua kare i te ngati Iuda, kua arataki te vaerua tapu ia Paulo ki tona tere mitinari i Asia Minora e i Europa. Te akakite maira ta Luka papaanga i roto ia Angaanga e: ‘E te akamori ra ratou [te au peroveta Kerititiano e te au puapii i roto i te putuputuanga i Anetioka Suria] i te Atu [Iehova] ma te akakoreanga kai, kua tuatua maira te vaerua tapu, Ka akataka mai ana ia Banaba raua ko Saula noku, no te angaanga i akonoia e au na raua ra. Kua akakore iora ratou i te kai e pure atura, kua tuku akera i to ratou rima ki rungao ia raua, e oti akera, tono atura ratou ia raua.’ (Anga. 13:2, 3) Na Iesu i kapiki ia Saula o Tareso kia riro ei “āriki ikiia” Nana, kia apai i Tona ingoa ki te pa enua; no reira, teia akamaroiroi anga ou no te angaanga akakitekite anga no ko mai ia Karaiti, te Arataki o te putuputuanga. Taka meitaki ta Iesu taangaanga anga i te vaerua tapu te arataki anga i te angaanga i te tuatau o te rua o to Paulo tere mitinari. Te akakite ra te papaanga e na roto i te vaerua tapu, kua arataki a Iesu ia Paulo e tona au taeake teretere kia iki e ka aere ratou kiesa e aea, e na tetai orama i arataki ia ratou kia aere ki Europa.—*E tataua ia Angaanga 16:6-10.*

11. Akapeea a Karaiti te akatotoa anga i te angaanga tutu aere na roto i te vaerua tapu?

Na te Akamanako Akaou Anga

- Akapeea te Tamaiti a te Atua i akapapu ei e koia te Arataki maroiroi i Iseraela?
- Arataki a Karaiti i tana putuputuanga i te enua nei na roto i teaa?
- Akapeea a Karaiti te arataki anga te akatotoa anga i te tuatua meitaki?
- Eaa te akaari ra e te kite meitaki ra a Karaiti te turanga pae vaerua o te putuputuanga tatakai tai?

Aratakianga a Iesu Rungao i Tana Putuputuanga

¹² Kua kite meitaki a Iesu i te tupu ra i roto i te au putuputuanga o tana au pipi akatainua i te anere mataiti mua T.N. Kua kite aia te turanga pae vaerua o te putuputuanga tatakai tai. Ka kite tatou i teia me tataua tatou ia Apokalupo pene 2 e te 3. Kua taiku aia i te au ingoa o te putuputuanga e itu, pouroa tei Asia Minora. (Apo. 1:11) E tumu meitaki kia irinaki tatou e te kite ra aia i te turanga pae vaerua o tetai au putuputuanga o tana au pipi i te enua nei i taua tuatau ra.—*E tataua ia Apokalupo 2:23.*

¹³ Kua akameitaki a Iesu i tetai au putuputuanga no to ratou tu akakoromaki, tu akarongo mou raro ake i te timataanga, te tiratiratu ki tana tuatua, e te kopae anga i te au apoteiti. (Apo. 2:2, 9, 13, 19; 3:8) Tetai tua, kua oronga aia i te akoanga pakari ki tetai au putuputuanga no tei iti to ratou inangaro iaia, kua akatika ratou i te akamori itoro e te moeaana, e te akonoanga aru tangata ua. (Apo. 2:4, 14, 15, 20; 3:15, 16) Ei akaaere aroa pae vaerua—e ki te aronga tana i ako pakari atu—kua akakite a Iesu e: “Ko taku katoa e akaperepere ra, ko taku ia e ako e e pāpā oki: e tenana e akamaroiroi, e e tatarara.” (Apo. 3:19) Noatu tei te rangi aia, kua arataki a Iesu i te au putuputuanga o tana au pipi i te enua nei na roto i te vaerua tapu. I te openga o tana au karere ki taua au putuputuanga ra, kua akakite aia e: ‘E taringa tona, e akarongo aia i ta te vaerua e tuatua ki te au ekalesia ra.’—Apo. 3:22.

¹⁴ Kua kite tatou e kua akapapu a Mikaela (Iesu) e koia te Arataki angera tumutoa o Iseraela. Muri mai, ko Iesu te Arataki ngakau toa

12, 13. Akapeea te puka o Apokalupo te akaari anga e te kite meitaki ra a Karaiti i te tupu ra i roto i te putuputuanga tatakai tai?

14-16. (a) Akapeea a Iesu te akapapu anga e koia te Arataki ngakau toa no te iti tangata o Iehova i te enua nei? (e) Eaa tei tupu no “tei vaiata ua” a Iesu ki tana au pipi “e tae ua atu ki te openga o teianei ao”? (ng) Eaa ta tatou ka akamanako i te atikara e aru maira?

e te Tiaki aroa no tana au pipi mua. Te tuatau o tana angaanga orometua i te enua nei, kua arataki aia i te angaanga tutu aere. E i muri ake tona akatuia anga, kua akaere meitaki aia i te akatotoa anga i te tuatua meitaki o te Patireia.

¹⁵ Na roto i te vaerua tapu, kare e roa atu ka akatotoa a Iesu i te angaanga akakitekiteanga ki te openga o te enua. Mua ake ka aere ei ki te rangi, kua akakite a Iesu ki tana au pipi e: ‘Ka rauka ra to kotou mana i te vaerua tapu, kia aere mai aia i rungao ia kotou; e ei kite oki kotou noku i Ierusalemā nei, e Iudea katoa oki e pini ua ake, e Samaria katoa oki, e tae ua atu ki te openga o te enua ra.’ (Anga.

1:8; e tataua ia 1 Petero 1:12.) Raro ake i ta Karaiti aratakianga, e akakitekiteanga maata tei orongaia i te anere mataiti mua.—Kolo. 1:23.

¹⁶ Kua akakite a Iesu uaorai e ka raveia teia angaanga e tae ua atu ki te openga. Muri ake te akaue anga i tana au pipi kia tutu aere e kia akariro i te pa enua ei pipi, kua taputou a Iesu kia ratou e: “Tei vaitata ua ra au ia kotou, e tae ua atu ki te openga o teianeī ao.” (Mata. 28: 19, 20) Mei te mataiti 1914 te akamanaia anga aia ei ariki, te “vaitata ua ra” a Karaiti ki tana au pipi e te maroiroi ra ei Arataki no ratou. Ka uriuriia tana angaanga pakari mei te mataiti 1914 mai i roto i te atikara e aru maira.

TO TATOU ARATAKI MAROIROI I TEIA TUATAU

“Aere atura aia ma te upokotu atu e kia upokotu atu rai.”—Apo. 6:2.

KUA akateronoia a Karaiti ei Ariki no te Patireia Mesia o Iehova i te mataiti 1914. Eaa ta tatou e akamanako ra no rungā iaia? Ei ariki te noo ra i tona terono e akamanako pakari ra, te akara maira ki te enua i tetai taime e te peea nei tona putuputuanga? Me ko te reira te manako, e tauī tatou. Te akatutu ra a Salamo e te puka o Apokalupo iaia ei ariki maroiroi i rungā i te oroenua, te akaroro ra “ma te upokotu atu e kia upokotu atu rai,” e te “manuia” maata atura.—Apo. 6:2; Sala. 2:6-9; 45:1-4.

² Ta Karaiti angaanga mua ei ariki i muri ake tona akateronoia anga, te autu anga ki rungā i “te taee e tana au angela.” Ei angera maata ko Mikaela e akaere ra i tana au angera, kua uri mai a Karaiti ia Satani e tana

1, 2. (a) Akapeea ta Karaiti angaanga ariki mei te mataiti 1914 te akatutuia anga i roto i te Pipiria? (e) Eaa ta Karaiti i rave mei tona akateronoia anga?

au temoni mei rungā i te au rangi tapu ki te enua nei. (Apo. 12:7-9) E i roto i tana tuanga angaanga ei ‘karere na te koreromotu’ a Iehova, kua aere mai a Iesu e tona Metua te tutaka i te iero pae vaerua. (Mala. 3:1) Kua akaapa aia ia Kerititome, te tuanga kino o “Babulonia maata,” no te akamaringi toto e te akaviivii anga iaia ki te akaaerenga poritiki o teianeī ao.—Apo. 18:2, 3, 24.

Tama Anga i Tona Tavini i te Enua Nei

³ Kua akaari katoa mai te tutaka anga a Iehova e tona “karere” i te paepae o te enua nei o taua iero pae vaerua i tetai pupu Kerititiano mou, kare i te tuanga o te au akononga Kerititome. Inara, ka anoanoia teia au

3, 4. (a) Eaa te angaanga ta te Karaiti i rave ei “karere” na Iehova? (e) Te akaari ra te tutakaanga i te iero i teaa? (ng) Ei Upoko no te putuputuanga, eaa ta Iesu ikianga i rave?

Kerititiano akatainuia, me kore “te au tamariki a Levi” kia tamaia. Mei ta te peroveta ko Malaki i totou e: “Ka noo mai aia [Iehova] mei te tamā e te akameitaki i te ario ra; ka akameitaki aia i te au tamariki a Levi, e ka tamā aia ia ratou mei te auro, e mei te ario ra, kia apai oki ratou i te atinga tuatua-tika kia Iehova ra.” (Mala. 3:3) Kua taangaanga a Iehova i tana “karere a te koreromotu,” ia Karaiti ko Iesu, kia tama i teia ngati Ise-raela pae vaerua.

⁴ Kua kite a Karaiti i teia au Kerititiano akatainu akarongo mou e oronga maroirori ra i te kai pae vaerua i te tuatau tau no te ngutuare akarongo mou. I te mataiti 1879 e aere ua atu, noatu te turanga, kua nenei ratou i te au tuatua mou Pipiria o te Patireia o te Atua i roto i te au kapi o teia makatini. Kua totou a Iesu e me “rokoia mai” e ia te tuta i tona ngutuare i “te openga o teiane ao,” ka kite aia i tetai tavini e tua ra “i te kai na ratou i te ora mou.” Ka karanga aia ki taua tavini kia mataora e ka “akariro aia iaia ei akaere i te au apinga ravarai nana ra” i te enua nei. (Mata. 24:3, 45-47) Ei Upoko no te putuputuanga Kerititiano, kua taangaanga a Karaiti i teia “tavini akono meitaki e te pakari” kia akaere i Tana angaanga Patireia i te enua nei. Kua oronga aia i te aratakianga no te “ngutuare” akatainuia e to ratou au taeake te “mamoe ke atu” na roto i tetai Pupu Akaere.—Ioa. 10:16.

Kokoti Anga i te Enua

⁵ Kua kite te apotetoro ko Ioane i tetai orama no tetai apinga ke ta te Ariki Mesia ka rave i “te rā o te Atua,” muri ake Tona akateronoia anga i te mataiti 1914. Kua tata a Ioane e: “Kua akara atura au,

5. Eaa te angaanga a te ariki ta te apotetoro ko Ioane i kite i roto i te orama?

e i na, e tiao teatea, e te noo ra tetai ki runga i taua tiao ra mei te Tamaiti a te tangata te tu, ma te korona auro ki runga i tona upoko, e ma te matipi sitona kokoi i te rima.” (Apo. 1:10; 14:14) Kua akarongo a Ioane i tetai angera a Iehova te akakite anga ki Tei Kokoti kia vero i tana matipi titona no te mea “kua mou pakari rava oki te enua nei.”—Apo. 14: 15, 16.

⁶ Teia ‘kokoti anga i te mou o te enua’ te akamaara maira ia tatou i ta Iesu parapore o te titona e te titania. Kua akaaite a Iesu iaia uaorai ki tetai tangata tei ruru i tana koro ki te ua titona, te manakonakoanga i te kokoti i te katoaanga o te titona meitaki, koia oki “te tamariki o te basileia,” te au Kerititiano mou akatainuia te ka tutara e ia i roto i tona Patireia. I taua po ra, kua ruru te enemi, ko “Satani” i te koro ki te titania, “te tamariki a te vaerua kino.” Kua ikuiku te tangata ruru ki tana aronga angaanga kia akaruke i te titona e te titania kia tupu kapiti e tae ua atu ki te tuatau kokotianga, i “te openga o teiane ao.” I taua taime ra, ka tono aia i tana au angera kia akatakake i te titona mei te titania.—Mata. 13:24-30, 36-41.

6. Eaa ta Iesu i akakite te ka tupu i te tuatau ka aereia?

⁷ Te akatupu anga i te orama tei orongaia kia Ioane, kua rave a Iesu i te angaanga kokoti i te ao katoa nei. Kua akamata te ‘kokoti anga i te mou o te enua’ te akaputupuanga anga te toenga o te 144,000 “te tamariki o te basileia,” “te sitona” o ta Iesu parapore. Kua kite meitakia te tuke i rotopu i te au Kerititiano mou e te au Kerititiano pikikaa i muri ake i te Tamaki I o te Ao, tei turuturu atu i te tuanga rua o te ‘kokoti anga i te mou o te enua’—te akaputupuanga i te mamoe ke atu. Kare teia i “te tamariki o te basileia” inara, e “aronga maata rava” e kauraro ra ki taua Patireia. Kua kokotia mai ratou mei roto i “te au tangata katoa, i te pa enua, e te au reo.” Te kauraro ra ratou ki te Patireia Mesia, ko te Karaiti ko Iesu e te “aronga tapu” 144,000 ka kapiti atu kiaia i roto i taua kavamani i te rangi ra.—Apo. 7:9, 10; Dani. 7:13, 14, 18.

Taoonga Arataki o te Au Putupuanga

⁸ Kua kite tatou i roto i te atikara i mua ana te akara meitaki anga mai a Karaiti te tuanga pae vaerua o te au putupuanga tataki tai i te anere mataiti mua T.N. To tatou tuatau, ei Ariki tutara tei orongaia “te mana katoa o to te rangi e te ao katoa,” te taangaanga nei to tatou Arataki ko Karaiti i tona taoonga upoko i rungao i te au putupuanga e to ratou au akaaere i te ao katoa. (Mata. 28:18; Kolo. 1:18) Kua “akono oki [a Iehova] iaia ei upoko i rungao i te au mea katoa i te ekalesia” o te aronga akatainuia. (Ephe. 1:22) No reira, te kite ra aia i te au mea e tupu ra i roto i te 100,000 tuma putupuanga o te Au Kite o Iehova.

⁹ Ki te putupuanga taito i Tuatira, kua

7. Akapeea te Karaiti te ‘kokoti anga i te mou o te enua’?

8, 9. (a) Eaa te akaari ra e te akara meitaki ra a Karaiti kare i te tu o te putupuanga katoa mari ra te tu oraanga o te au mema tataki tai? (e) Mei tei akarii i te kapi 26, eaa “te tuatua oonu a Satani” ka kopae tatou?

tono a Iesu i teia karere e: “Te na ko maira te Tamaiti a te Atua, ko tei tau tona mata i te mura ai ra . . . Kua kite au i taua angaanga.” (Apo. 2:18, 19) Kua ako atu aia i te au mema o taua putupuanga no to ratou tu oraanga tau kore e te noinoi, te akakite anga kia ratou e: “Ko au tei akara matariki i te manako e te ngakau: e naku e o atu ia kotou ravarai i te tau i ta kotou angaanga.” (Apo. 2:23) Te akakite maira taua tuatua e te akara ra a Karaiti kare i te tu o te au putupuanga tataki tai inara te tu oraanga o te au mema tataki tai. Kua akameitaki a Iesu i te au Kerititiano i Tuatira “kare oki i kite i te tuatua oonu a Satani.” (Apo. 2:24) I teia tuatau, te ariki ra aia i te mapu e te aronga pakarikari, kare e kimikimi ana “i te tuatua oonu a Satani” na roto i te *Internet*, te au vitio kangakanga kino, me kore te ariki anga i te manako tangata. Te mataora ra aia te kite i te au tautanga e te au akaatinga anga a te au Kerititiano e manganui i teia tuatau, e maroiroi ra i te aru i tana aratakianga i roto i to ratou au oraanga ravarai!

¹⁰ Te akaaere aroa ra a Karaiti i tana au putupuanga i te enua nei na roto i te aronga pakari tei ikia. (Ephe. 4:8, 11, 12) I te anere mataiti mua, kua akatainuia te au akaaere ravarai e te vaerua. Kua akatutuia ratou i roto ia Apokalupo ei au etu i roto i te rima katau o Karaiti. (Apo. 1:16, 20) Teia tuatau, maataanga o te aronga pakari o te putupuanga e au mamoe ke atu. Kua ikia ratou i muri ake i te pure anga e te aratakianga a te vaerua tapu, no reira, ka rauka i te karanga e tei raro ake ratou i te aratakianga a Karaiti. (Anga. 20:28) Kua kite ra ratou e te taangaanga ra a Karaiti i tetai pupu meangiti e au tane Kerititiano akatainuia ei Pupu Akaaere, ei arataki e ei akaaere i tana au pipi i te enua nei.—*E tatau ia Angaanga 15:6, 28-30.*

10. Akapeea ta Karaiti aratakianga i te aronga pakari o te putupuanga te akatutuia anga, e eaa te aka-noonoonga kia kite ratou?

“Aere Mai, e te Atu, e Iesu E”

¹¹ I roto i te akakiteanga tei orongaia ki te apotetoro ko Ioane, maata te taime kua tuatua a Iesu e te aere vave maira aia. (Apo. 2:16; 3:11; 22:7, 20) Kare ekoko e, te taiku ra aia ki tona aerenga mai i te akautunga ia Babulonia Maata e te toenga o ta Satani akatereanga kino o te au mea nei. (2 Tesa. 1: 7, 8) Tona inangaro tikai kia kite i te akapupu anga o te au tupuanga umere tei totouia, kua karanga te apotetoro ruaine ko Ioane e: “Amene. Koia ia, ka aere mai, e te Atu, e Iesu e.” Ia tatou e noo ra i te tuatau openga o teia akatereanga kino o te au mea nei, te inangaro ra tatou kia kite i te Arataki e te Ariki e aere maira ma te mana Patireia i te akatapu i te ingoa o tona Metua e te akatika i Tona turanga ngateitei.

¹² Mua ake ka aere mai ei a Iesu i te takore i te akaaerenga kite mata o Satani, ka orongaia te akairo openga ki te toenga o te 144,000 o te Iseraela vaerua. Te akakite taka maira te Pipiria e kare te au matangi takoreanga e tukuia ki runga i ta Satani akatereanga kia oti roa teia akairo anga o te 144,000.—Apo. 7:1-4.

¹³ Kare te maataanga o te tangata i te enua

11. Eaa tatou ka inangaro tikai ei te kite i to tatou Arataki e aere vave maira?

12. Eaa ta Karaiti angaanga ka akaoti i mua ake ka tukuia mai ei te au matangi takoreanga?

13. Akapeea a Karaiti te akakite anga i tona aerenga mai i te tuanga mua o te “mate maata”?

Na te Akamanako Akaou Anga

- Eaa ta Karaiti i rave i muri ake i tona akateronoia anga?
- Koai ta Karaiti e taangaanga ra i te enua nei te arataki i te au putuputuanga?
- Eaa tetai atu au mataara ka aere mai ei to tatou Arataki a Karaiti?
- Akapeea a Karaiti te arataki anga rai ia tatou i roto i te ao ou?

nei i kite i te “aerenga mai” o Karaiti i te mataiti 1914. (2 Pete. 3:3, 4) Inara ka akakite aia i tona aerenga mai na te tuku anga i ta Iehova akautunga anga i te au tuanga tukeke o ta Satani akatereanga o te au mea nei. Te takore anga o te “tangata ara,” te au orometua o Kerititome, ka riro ei ‘akakakā i tona tae anga mai.’ (E tatau ia 2 Tesalonia 2: 3, 8.) E akapapu anga te reira e ko Karaiti te Akava tei ikiia e Iehova. (E tatau ia 2 Timoteo 4:1.) Ka riro te takore anga i te tuanga kino o Babulonia Maata te akamataanga i te takore anga takiri o taua patireia kino o te au akonoanga pikikaa o teianei ao. Ka tuku a Iehova i te manako ki roto i te ngakau o te au arataki poritiki kia takore i teia vaine akaturi. (Apo. 17:15-18) Ko te tuanga mua ia o te “mate maata.”—Mata. 24:21.

¹⁴ Kua akakite a Iesu e ka tapotoia te au ra o te mate maata “no te aronga i ikiia,” te toenga o te au Kerititiano akatainua i runga nei rai i te enua. (Mata. 24:22) Kare a Iehova e akatika i teia akapouanga i te akonoanga pikikaa kia takore i te au Kerititiano akatainua e to ratou au taeake te mamoe ke atu. Kua karanga katoa a Iesu e “i muringao i taua tuatau mate ra,” e au akairo to roto i te ra, te marama, e te au etu, “ei reira e kitea’i te akairo o te Tamaiti a te tangata ki runga i te rangi.” Ka apai mai teia i te “aue” ki te au pa enua. Kare teia e tupu ki tei akatainua, to ratou manakonakoanga no te rangi, e to ratou au taeake, to ratou manakonakoanga no te enua. Ka ‘nānā ratou i to ratou mata ki runga, e ka akateitei i to ratou mimiti; no te mea te vaitata maira oki to ratou ora.’—Mata. 24:29, 30; Luka 21: 25-28.

¹⁵ Mua ake ka upokotu atu rai, ka aere mai te Tamaiti a te tangata na tetai atu mataara. Kua totou aia e: “E kia tae maira te Tamaiti a

14. (a) Eaa ra ka tapotoia ai te tuanga mua o te mate maata? (e) Eaa te aiteanga o te “akairo o te Tamaiti a te tangata” ki te iti tangata o Iehova?

15. Eaa ta Karaiti angaanga ka rave i tona aerenga mai?

te tangata ma tona kakā, e te aronga angela tapu ravarai, ei reira aia e noo ei ki rungao i tona terono kakā; E akaputuputuia to te pa enua ravarai ki mua i tona aroaro: e nana e akataka ia ratou, mei te tiaki mamoe e akataka i te mamoe e te puaka-nio ra: E tuku aia i te mamoe ki tona rima katau, kareka te puaka-nio, ei te rima kaui ia.” (Mata. 25:31-33) Te taiku ra teia ki to Karaiti aerenga mai ei Akava i te akatakake i te au tangata “i te pa enua ravarai” e rua pupu: “te mamoe,” te aronga tei turuturu maroiroi i tona au taeake pae vaerua (au Kerititiano akatainuia i te enua nei) e “te puaka-nio,” te aronga “tei kore e akarongo i te evangelia o to tatou Atu o Iesu Mesia.” (2 Tesa. 1:7, 8) Te mamoe tei akatakaia ei “aronga tuatua-tika,” ka rauka te “ora mutu kore” i te enua nei, ko te au puakanio ra “ka aere ke ia i te mate mutu kore.”—Mata. 25:34, 40, 41, 45, 46.

Upokotu Atu rai a Iesu

¹⁶ I te mea kua akairoia te numero o tona au oa ariki taunga e kua akatakaia e kua tukuia te mamoe ki tona rima katau no te ora, ka aere atu te Karaiti “kia upokotu atu

16. Akapeea to tatou Arataki a Karaiti me upokotu atu rai?

rai.” (Apo. 5:9, 10; 6:2) I mua i tetai vaeau angera ririnui e tona au taeake tei akatuia mai, ka takore aia i te katoaanga o ta Satani akatereanga i te enua nei, te poritiki, te vaeau, e te tuanga okooko. (Apo. 2:26, 27; 19:11-21) Ka upokotu atu rai a Karaiti me takore aia i ta Satani akatereanga kino. E oti ka uri aia ia Satani e tana au temoni ki roto i te vaarua takere kore okotai tauatini mataiti. —Apo. 20:1-3.

¹⁷ No te “aronga maata rava” o te mamoe ke atu ka ora mai i te mate maata, kua totou te apotetoro ko Ioane e “na te Punua-mamoe oki ko tei noo i rotopu i te terono ra e angai ia ratou, e e arataki oki ia ratou ki te au pupui anga o te vai ora.” (Apo. 7:9, 17) Ae, i roto i tana Tutaraanga Tauatini Mataiti, ka arataki ua rai a Karaiti i te mamoe ke atu tei akarongo tikai i tona reo, e ka arataki ia ratou ki te ora mutu kore. (*E tataua ia Ioane 10:16, 26-28.*) E aru akarongo mou ua rai tatou i to tatou Arataki ariki—teiane e aere ua atu ki roto i to Iehova ao ou tei taputouia mai!

17. Ka arataki a Karaiti i tana mamoe ke atu i roto i te Tutaraanga Tauatini Mataiti ki teaa, e eaa ta tatou ka tauta pakari kia rave?

*Ka akaari te takoreanga
o ta Satani akatereanga kino
i to Karaiti aerenga mai*

KAMUPEINI TAKAKE I PURUKARIA KUA PUAPINGAIA

“Te maata ua nei te mou, te iti nei ra te aronga e kokoti: E teianeī, e pure kotou i te Atu o te mou, kia unga mai aia i tetai aronga ei rave i taua mou nana ra.”—MATA. 9:37, 38.

KUA tau tikai taua au tuatua ra a Iesu ki te turanga i Purukaria, e enua manea no Balkan i te tua apatonga itinga o Europa! Te inangaro maataia ra kia maata atu te aronga angaanga i te apai i te tuatua meitaki ki te au tangata tere atu i te itu mirioni e noo ra i reira. Mei tetai 1,700 papuritia i Purukaria, inara kare e kako ia ratou te ngai tutuanga pouroa. No te reira, kua ariki te Pupu Akaaere kia patiiā te Au Kite tuatua reo Purukaria mei te au enua o Europa, kia piri mai ki teia kamupeini takake i te mataiti 2009. Kua akanooia te kamupeini no te itu epetoma i te tuatau maana, taopenga atu ki te Uruoaanga Tapere “Kia Vai Matakite Ua!” i Sofia, ia Aukute ra 14ki te 16, mataiti 2009.

E Arikianga Maata Tikai

Kua akamanako te au taeake i ko i te opati manga i Sofia e, me eia ra ka ariki mai mei Varani, Tiamani, Ereni, Itaria, Porani, e Paniora. Tera te aiteanga, ka tutaki rai teia aronga ia ratou uaorai i te aere mai ki Purukaria, e ka tangaanga i to ratou tuatau orote i te tutu aere. Mataora tikai i te kite atu i te numero o te aronga tei ariki i te patiangā e maata maira i te au epetoma i aereia, e taea uaia atu te 292! No te maata i te aronga tei ariki mai, ka rauka i reira i te tuku i teia aronga tauturu ki te au oire tukeke e toru o Purukaria: ko Kazanlak, ko Sandanski, e Silistra. Kua pati te au akaaere kotinga i Purukaria i te au painia e te au papuritia o taua ngai ra kia turuturu katoa i te kamupeini. I te openga, e 382 aronga tauturu tei tutu ma-

roiroi aere i roto i te au ngai kare e taea putu-putuia ana e te tuatua meitaki.

Kua tonooia atu te au taeake o te au putu-putuanga i te pae mai na mua ake, kia akanoo i te au ngai nooanga. Kua tarau ratou i te au apatimani e kua tapao i te au otera mama ua. Kua maroiroi tikai te au taeake i reira i te tauturu i te aronga tauturu tei tae mai, kia noo ma te meitaki e kia akonoia i to ratou au anoanoia. Kua tarauia te au ngai no te uipaanga i roto pouroa i te au oire e toru. Kua akanooia na te au taeake tei aere mai, e akaaere i te au uipaanga putuputuanga. Mataora tikai i te kite e i roto i te au ngai kare takiri e Kite i reira, te uipaanga ra e 50 papuritia i te akapaapaa ia Iehova.

E mea umere tikai te maroiroi o te aronga tei aere mai mei te au enua ke ke no te kamupeini. I te tuatau maana, e taea ana te vaito vera ki te 40 tuma tikiri *Celcius*, i Purukaria. Inara, kare e rauka i te tapu i te maroiroi o teia au taeake e te au tuaine. E akakitekiteanga meitaki tikai tei raveia i te au epetoma mua e toru i Silistra e oire i te pai Kauvai Danube, e 50,000 tuma tangata e noo ra i reira. Tei tupu mai, kua aka maata atu te au taeake i ta ratou tautanga ki te au oire i te pae mai, e kua tae rava atu ki Tutra-kan, e 55 kiromita i te pae opunga o Silistra. E akamata ana ratou i ta ratou angaanga orometua i te ora 9:30 i te popongi. I muri ake i te ora kaikai i te avatea, e angaanga ana ratou e tae ua atu ki te ora 7:00 i te aiai me kore i muri ua ake. Mei te reira rai i Kazanlak e Sandanski,

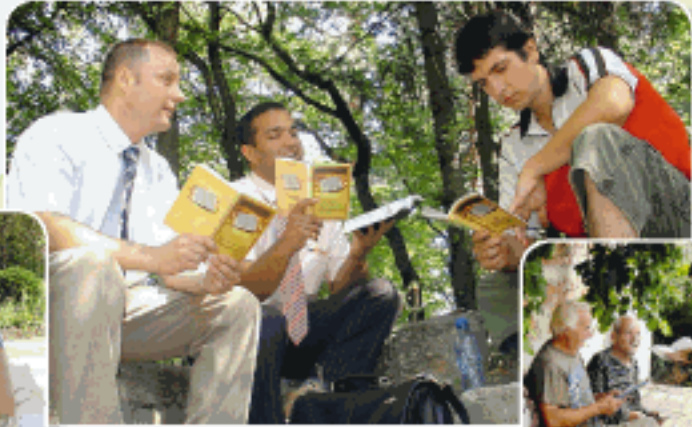
PURUKARIA

SOFIA

Sandanski

Silistra

Kazanlak

E akakiteanga puapinga tikai tei raveia i taua itu epetoma ra

no te maroiroi maata o teia aronga tauturu, kua tae te kamupeini ki te au tapere e te au oire i te pae mai.

Eaa ra Tei Tupu?

E akakiteanga maata tikai tei raveia i roto i taua itu epetoma ra. Mei tei tuatuaia i te tuatau o te au apotetoro, ka rauka i te aronga no ratou taua au oire ra kia karanga e, 'Kua ki rava ta matou oire i ta kotou tuatua.' (Anga. 5:28) Mei tetai 50,000 makatini tei orongaia e te Au Kite tei piri atu, e kua akamataia e 482 apii Pipiria. Te mea mataora ra, i roto ia Tepetema ra 1, mataiti 2009, kua akamataia tetai putuputuanga i Silistra, e pera katoa tetai au pupu i Kazanlak e Sandanski. E pumaana tikai i te kite i te aronga tei akarongo i te tuatua meitaki no te taime mua i roto i teia kamupeini, e tere meitaki ra i te pae vaerua.

I te epetoma mua o te kamupeini, kua tuatua atu tetai tuaine tuatua reo Purukaria, e painia takake no Paniora mai kia Karina, e vaine i Silistra e okooko nuti pepa ra i runga i te mataara. Kua akarongo mai a Karina e kua aere mai ki te uipaanga. Papa ua aia i te ariki i tetai apii Pipiria. Kare tana tane e irinaki ana e e Atua tetai, no reira kua pati aia kia raveia te apii Pipiria ki roto i tetai paka. Kua piri mai tana nga tamaine ki te apii Pipiria. Te mataiapo ko Daniela, kua akaari i te arikianga oonu no te tuatua

mou o te Pipiria. Kua tataua aia i te puka ta te *Pipiria e Apii Maira* i roto i te epetoma e i te reira taime rai, kua taangaanga i ta te Pipiria e akakite ra e, eiaa e taangaanga i te au tiki i roto i te akamorianga. E oti kua akamata aia i te akakite i te tuatua mou ki tona au oa. I muri ua ake i te toru epetoma i tona aere mua anga ki te uipaanga putuputuanga, kua karanga aia ki te tuaine e akaaere ra i te apii e: "Inangaro au kia riro mei ia kotou rai. Eaa taku ka rave kia rauka katoa iaku te tutu aere?" Te meitaki ua atura te turanga o Daniela, tona mama e tona teina.

I roto ia Kazanlak, ko tetai taeake Purukaria ko Orlin te ingoa, tei aere mai mei Itaria no te kamupeini, te oki ra ki tona ngai nooanga i muri ake i te angaanga tutu aere. Iaia e aere ra, kua akakitekite atu a Orlin ki tetai nga mapu e noo ra i runga i te nooanga i roto i tetai paka. Kua oronga atu aia i tetai kopi o te puka ta te *Pipiria e Apii Maira* kia raua e kua akanoo i te oki akaou atu i tera mai ra. I tona oki atu anga, kua akamata a Orlin i tetai apii Pipiria kia Svetomir tei rave akaouia i tera mai ra. I roto i te iva ra, kua apii a Orlin ia Svetomir e varu taime. Kua tuatua a Svetomir e: "E rua ra i mua ake ka aravei ei au ia koe, kua pure au ki te Atua no te tauturu kia kite au no runga iaia. E kua taputou au e me ka tauturu mai aia iaku, ka akatapu au i toku oraanga kiaia." I muri ake i te oki anga a Orlin ki Itaria, kua apii ua atu te

E Ra Puapinga Tikai kia Akamaaraia

Manganui te aronga tei aere mai mei te au enua o Europa i te turuturu i teia kamupeini takake i Purukaria, tei parani kia tae atu ki te Uruoanga Tapere “Kia Vai Matakite Ua!” i Sofia. E akamaroiroia maata tikai no te au taeake e te au tuaine i taua ngai ra i te aravei i te au manui e manganui no te au enua tukeke. Mei

teaa atura te mataora o te 2,039 aronga tei tae mai i te tuku anga mai te Taeake ko Geoffrey Jackson, te komono o te Pupu Akaaere, i te *New World Translation of the Holy Scriptures* i roto i te reo Purukaria! Kua akaari mai te katoatoa rava i ta ratou akameitakianga i taua Varaire ra, na roto i tetai pokarakara anga maruarua e te roa. Maata te aronga i aue no te mataora. Ka tauturu teia urianga tano tikai i roto i te reo mama ua i te marama, i te au tangata ngakau tae o Purukaria kia kite ia Iehova.

au taeake o te reira ngai ia Svetomir, e te aka-riro nei aia i te tuatua mou e nana uarai.

Akameitakianga Mou no te Aronga Tei Akaatinga

Eaa te manako o te aronga tei taangaanga maoraora ua i to ratou orote, e tei tutaki i to ratou uarai patete i te aere ki tetai enua ke i te tutu aere? Kua tata tetai tangata pakari e tavini ra i Paniora e: “Kua riro te kamupeini ei akapiri vaitata i te au taeake i roto i te ngai tutuanga o Purukaria i Paniora. E akakeuanga maata tikai no te au taeake tei piri atu ki te reira.” Tetai tokorua mei Itaria kua tata e: “Ko te marama mataora roa atu teia i roto i to maua oraanga!” Kua akakite raua e: “Kua tau te kamupeini i to maua oraanga! E nga tangata tuke ake rai maua i teiane.” Kua akamanako meitaki teia tokorua i te neke atu ki Purukaria noo ei kia tavini i te ngai e inangaro maataia ra te tauturu. Ko Carina, e tuaine painia tauturu kare i akaipoipo, no Paniora, tetai tei turuturu i te kamupeini i Silistra. I muri poto ua mai kua akaruke aia i tana ngai angaanga i Paniora e kua neke atu ki Purukaria i te turuturu i te putuputuanga ou i roto i taua oire ra. Kua rauka iaia i te akaputu i tana moni kia noo i Purukaria no tetai mataiti. Kua tuatua a Carina no runga i tana ikianga e: “Rekareka tikai au no tei akatika a Iehova iaku kia tavini i Purukaria nei, e te inangaro nei au kia rauka iaku te noo i konei no tetai tuatau roa. Kua rauka takere iaku e rima apii Pipiria, e te aere mai nei e toru ia ratou ki te au uipaanga.”

Kua inangaro tetai tuaine Itaria i te piri ki te kamupeini, koi akamata ua akera ra aia i tetai

angaanga ou, kare ona orote. Kua pati aia kia noo mei te angaanga e tai marama kare e tutaki, e kua papa ua i te akaruke i te angaanga me kare e akatikaia mai. Tona poitirere, kua kanga mai tona pu e: “Ae, tera ra: Akau mai koe i tetai kati naku mei Purukaria.” Irinaki tikai te tuaine e kua pau mai a Iehova i tana pure.

Ko Stanislava, e tuaine mapu no Varna i Purukaria, e ngai angaanga tinamou e te tutaki meitakiia tana, kua orote mai aia mei te angaanga kia piri ki te kamupeini i Silistra. Tona kite anga i te tu mataora o te au painia, tei aere mai mei te ngai mamao i te tutu aere i te tuatua meitaki i tona enua, kua aue aia. Ina kua akamanako aia i tona oraanga, iaia e aruaru ra i te angaanga kimi moni. E rua epetoma i muri ake i te oki anga ki te kainga, kua akaruke aia i tana ngai angaanga e kua riro mai ei painia tamou. Mataora tikai aia i teiane, i te akamanako anga i Tei Anga iaia i tona ou anga.—Kohe. 12:1.

E akameitakianga tikai te tu maroiroi i te tavini anga ia Iehova. Te angaanga meitaki roa atu, kia akapou i toou taime e te maroiroi i roto i te angaanga puapinga i te apii e te tutu aere i te tuatua meitaki. E au mataara ainei tetai ka rauka ia koe i te piri maata atu ki teia angaanga orometua akaora tangata? Penei e au ngai tetai i toou enua e anoano maataia ra te tauturu. Ka rauka ainei ia koe i te neke ki reira? Penei ka inangaro koe te apii i tetai reo ke i te tauturu i te tangata i toou enua, e kaki ra i te tuatua mou o te Pipiria. Noatu eaa taau ka rauka i te rave kia piri maata atu ki te angaanga orometua, papu ia koe e ka akameitaki maata mai a Iehova ia koe.—Mase. 10:22.